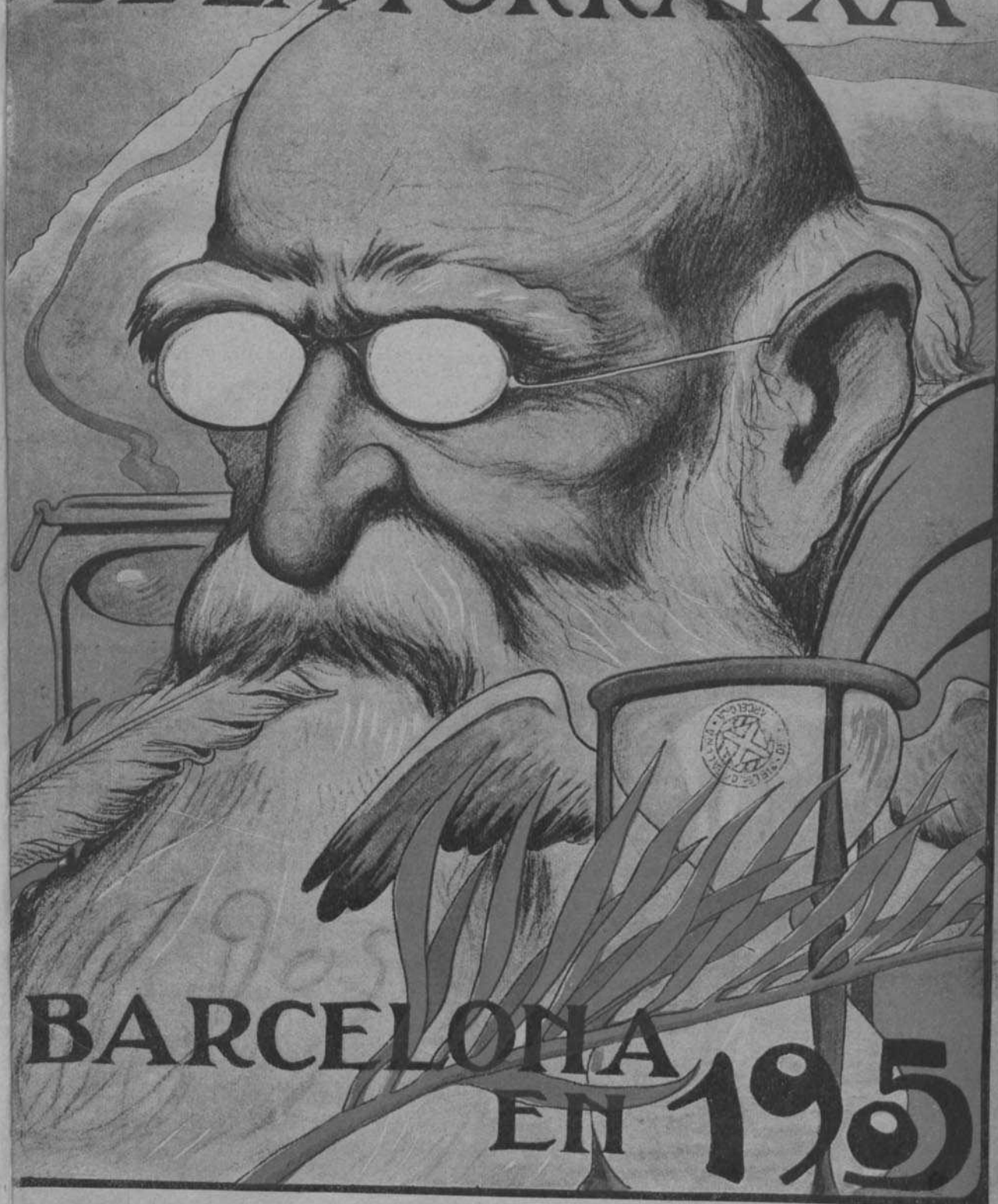

LA ESQVELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA
EN 1955

1905

Memorandum del any

JANER

2.—Se celebra en el Paraninfo de la Universitat la sessió inaugural de l'Assamblea Universitaria. Per considerar massa radical una ponència del Sr. Unamuno, desisteixen de pendre part en dita Assamblea un bon

número de catedràtics.

6.—Arriba el Dr. Francisco de los Cobos, comissionat per las societats espanyolas de l'Argentina pera promoure la creació d'una gran Universitat Hispano-Americana.

—Mor don Marcial Morano, antic periodista y jefe de la Biblioteca Universitaria.

—Sessió de clausura de l'Assamblea Universitaria, inaugurada el dia 2.

8.—Queda tancat el *Café Colón*.

11.—El Dr. Cobos dona a Casa la Ciutat una conferencia, explanant els propòsits que l'han portat a Espanya.

16.—A pesar dels auxilis que desde Barcelona se li envían, mor a Sant Vicens dels Horts el jove paleta Honorat Mitjans, que durant 72 horas ha permanscut mitj enterrat al fons d'un pou.

17.—Mor D. Joseph Brunet y Ballet, escriptor y erudit.

22.—La «Lliga Regionalista» s'uneix pera procedir a la elecció de nova Junta directiva.

25.—Després d'una malaltia que li durava desde darrers del any passat, torna a ferse càrrec de l'arcaldia don Gabriel Lluch.

—Desapareix el remat de plata de la senyera de la «Unió Catalanista».

—Mor don Joseph de Càrcer y de Amat, baró de Maldá.

26.—Queda dissolt y tancat el «Círcul conservador-liberal» del Sr. Planas y Casals.

—Se constituïx la Junta directiva de la «Lliga Regionalista» en la següent forma: president, Rusiñol; vice-presidents, Abadal y Cambó; tresorer, Pardo; secretari, Rahola (Pere).

28.—Acabadas una pila de qüestions que duraven feya temps, torna a obrirse a Gracia la «Abaceria Central».

30.—L'arcalde, que havia presentat la dimissió, es confirmat en son càrrec pel Govern del Sr. Villaverde.

—Per negarse la Diputació a permetre que vagin a la Casa de Maternitat a fer estudis d'Obstetria, els alumnes de Medicina's declaren en *huelga*.

31.—Explosió d'una caldera a la fàbrica de sabó dels Srs. Rocamora. Varis ferits.

—Tornan a entrar a classe's els estudiants de Medicina.

—El regidor Sr. Salas Anjón se dona de baixa en el padró de vehins de Barcelona, per haver-se domiciliat a Londres.

—S'efectua la subasta pera la construcció del Hospital de Sant Pau. Quedan adjudicadas las obras al contractista don Francisco Vilagut.

FEBRER

1.—Son exhumats en el Cementiri del S. O. dos cadàvres enterrats vint anys há, pera veure quins resultats ha donat cert procediment que, pera conservar els cossos morts, ensajá el senyor Darder (Francisco de P.) en aquella época. La proba ha satisfet bastant.

2.—S'inaugura la Escola de la Presó Celular. L'*Orfeo Catalá* dona a la rotunda central un concert dedicat als presos.

3.—Se celebra al «Foment» una reunió de vehins y propietaris del carrer de Balmes, pera protestar contra 'ls abusos de la Companyia del ferrocarril de Sarriá al transformar-lo en tranvia elèctric.

6.—El *Noticiero* publica una carta del Sr. Planas y Casals en la que declara que está «resuelto a no intervenir jamás en asunto alguno que directa ó indirectamente se refiera a la política local de Barcelona y de la provincia en general».

7.—Durant la sessió del Ajuntament circula el remor de que s'ha sapigut que un anarquista anava a tirar una bomba al Saló. Ab tal motiu, la sessió se celebra ab gran aparato de precaucions.

—L'Ajuntament nombra una Comissió que's titula «de Govern», que tindrà al seu cuydado l'estudi de tots els assumptos importants. La formen els Srs. Buen, Carner, Puig y Cadafalch, Fabra, Serrallera, Mir, Corominas, Suñol, Rogent y Marial.

—Per haver l'autoritat tingut notícias de que 'ls anarquistas preparavan un atentat subterrani contra'l palau del marquès de Comillas, se practica a altas horas de la nit un registre a las clavegueras vehinas a la casa.

—Constituhida la Junta directiva del «Foment», son elegits president y vice-president don Manel Marqués y D. Frederich Rahola.

11.—Pera imposar el *palio* al bisbe senyor Casañas, arriba de Madrit el Nunci Sr. Rinaldini.

12.—En commemoració del aniversari de la proclamació de la República, s'dona a la *Fraternitat* un dinar als vells del partit, servit per noyas republicanas.

13.—Apareix tancat l'*Edén Concert*. Encare que un paper enganxat a la porta diu qu'es *por reformas*, las artistas han anat a trobar a l'autoritat consular, queixantse de que no las han pagadas.

14.—El Nunci se'n va a Montserrat.

15.—Arriba'l Sr. Silvela, que vé pera inaugurar la doble vía de Barcelona a Mataró.

—Queda constituïda la ponència que ha d'examinar els projectes d'enllás de Barcelona y pobles agregats. Forman dita ponencia 'ls senyors Felip, enginyer; Vilaseca y Bassagoda, arquitectes; Raventós, mestre d'obras, y Puig y Cadafalch, com a regidor.

16.—Al Passeig de Gràcia, cantonada al carrer de Caspe, s'obra una sucursal de la Perfumeria Lafont.

—En una breu excursió qu'en Silvela fa per la línia de la Costa, es xiutat a Vilassar, en senyal de protesta contra la paret que la Companyia del ferrocarril ha construït al llarg de la platja.

—Se reuneixen al «Foment» algunes personalitats barcelonines per tractar de la creació d'una «Escola naval de Comers». Convoca la reunió D. Joan Antoni Güell y, entre altres, hi assisteixen els Srs. Maristany (P. G.), Monnegal (J.), Ferrer-Vidal (Ll.), Rahola, Zulueta y Rusiñol.

—La Societat Espanyola d'Apicultura estableix al Parc un Colmenar mobilista.

17.—Arriba la comissió del regiment de dragons de Numancia que va anar a Berlín a entregar al Kaiser las insignias de capità general del exercit espanyol.

—El regidor Sr. Vilà renuncia al càrrec per passar a ocupar una plaça de metge numerari municipal.

18.—D. Sebastià Rafart deixa la direcció del coro *Euterpe*.

19.—A *Novedades* y convocat per la *Lliga Regionalista* se celebra un meeting per protestar del «estat de indefensió» en que l' poder central té a Catalunya. Parlen en ell els Srs. Cambó, Abadal, Rusiñol y altres.

—Al descendir l'aeronauta Vilaregut, que s'havia aixecat a las Arenas, s'enreda ab els fils del telèfono y cau a la Gran Via, resultant gravement ferit.

23.—Formidable incendi en el taller de maquinaria de J. Mumbriú, carretera de Mataró.

24.—Arriba el turista y escriptor francès Carlos Millot, que dona la volta al món a peu, sense altre company que un gos que s' diu *Marqués*.

—S'inaugura el cinematògraf de l'Alhambra.

—Se fa pública la notícia de que al Assilo de Pobres del Parc hi ha mort a la edat de 78 anys D.ª Balbina Alabau, qu'en sa joventut havia sigut *prima donna*, havent cantat, entre altres teatros, al Liceo.

25.—Una comissió del Ajuntament y vehins de Sant Gervasi recorren el tros de via del ferrocarril de Sarrià en que aquest passa pel fons d'un desmunt, per veure si s' troba la manera de ferlo anar a nivell.

26.—Arriba una *Estudiantina Valenciana*, composta de joves pertencents a diverses Facultats, qu'en compte d'estudiar se'n van pel món cantant y tocant el pandero.

—Ab l'arribada del «Rey de la Broma», comensan a la nit las festas del Carnaval, *organizadas* per la societat *Gatzara Continua*.

—El Mestre Robert Goberna es nomenat director del coro *Euterpe*.

—Després d'haver estat llarg temps sense funcionar, torna a obrirse l' *Frontón Condal*.

27.—Mor a Montilla (Córdoba) l'actriu catalana donya Concepció Ferrer.

MARS

1.—D. Joan Givanel dona al Ateneo la primera d'una serie de conferencias sobre las «Obras de Cervantes».

—La Junta constructora del Hospital de Sant Pau fa públic que ha comensat ja las obras.

—Involuntariament asfixiat pel gas que s'escapava de una canyeria, mor' un matrimoni al carrer d'en Serra.

2.—Mor el barítono d'òpera D. Joaquín Aragó, fill de la Barceloneta.

—S'inaugura a Sant Martí la gran fàbrica de cervesa «La Bohemia».

3.—La premsa publica las bases d'una projectada «Misión comercial de Viajantes españoles a las Repúblicas del Plata».

5.—Ab el propòsit d'assistir a la canonisació del Beato Joseph Oriol, marxa a Roma el cardenal Casañas.

—Se celebra en el Palau de Bellas Arts un *meeting* llibertari, per protestar contra l'abandono en que s' té a las classes desheretadas, entre las quals hi ha, segons diuen, 40 mil obrers sense feyna. S'arma al final un gran esbalot, ab profusió de tiros de revólver y cargas de policia y guardia civil. Numerosas detencions.

6.—Per pendre part en la campanya d'eleccions provincials, arriba el Sr. Lerroux.

8.—El *Noticiero* s' fa eco del remor de que, en vista de que l' nostre Hospital Clínic no s' utilisa, s' han fet indicacions al ram de Guerra d'aprofitarlo com a quartel.

12.—L' *Academia de Ciencias y Arts* dedica una sessió a la memoria de D. Frederich Trémols, llegintse en ella un treball necrològic escrit per D. Joseph Casares y Gil.

—Se verifican las elecciones parciales de diputados provinciales. A Barcelona resultan elegits tres republicans y un regionalista, en la següent forma: Pujol, 4,113 votos; Calvo, 4,098; Carbonell, 4,019, y Prat de la Riba, 3,045. Han tingut també votos: Noguera, 2,943; Plaça, 2,827, y Ferrer y Bàrbara, 1,501.

—Quedan adjudicadas per 294,987 pessetas al contractista D. Joseph Gabriel las obras de la penitenciaría que s' ha de construir a Barcelona.

—Deixantne anar cinch mil, la *Colombófila* celebra al Tibidabo la gran aviada anyal de coloms missatgers.

19.—Els republicans de Barcelona van a Martorell per associarse al tribut que aquella comarca rendeix avuy a la memoria d'en Vicens Martí (*Noy de la Barraqueta*).

—Se celebran al Principal y en altres teatros funcions de gala en honor del Sr. Echegaray, que ha obtingut el premi Nobel.

—S' inaugura a la Fontana de Gràcia el «Gran Teatro del Bosque».

23.—D. Frederich Rahola llegeix al Ateneo alguns fragments del seu llibre sobre l' Argentina, pròxim a publicar-se, *Sangre nueva*.

—El Nelo contrau matrimoni a la capella de la Presó celular.

—Se celebra a *Fraternitat Republicana*, presidida pel Sr. Juli, una reunió de federals, que acaba de una manera desagradable.

—Mor D. Moisés Nacente, catedràtic de la Facultat de Ciencias.

—En vista de la oposició de alguns concejals, el baró de Quinto desisteix de vendre al Ajuntament alguns quadros antics que li havia ofert pel Museo municipal.

24.—Mor D. Joaquín Alorda, primer president que fou del «Centre de viatjants y representants de comers».

—Se declaran en *huelga* els boters.

—Se celebra al Saló de Cent la primera sessió de l' Assemblée, iniciada per D. Joseph Zulueta, per demanar l'abolició o substitució del impost de Consums.

—D. Javier los Arcos, ex diputat y ex-director de Penals, se suïcida tirantse a mar, a prop de Mongat.

25.—Intentan declarar-se en *huelga* ls cotxeros del tranvia de Sans, per haver sigut detingut un company seu, qual cotxe havia matat feya poch a un transeunt.

27.—Borrascosa Junta general del *Ateneo Barcelonés* (que se celebra en el Saló de Llotja y dura fins a dos quarts de sis de la matinada) en la qual, per 220 vots contra 2 y 13 abstencions, s' aproba tot lo fet fins ara per la Directiva en l' assumpte de la compra de la casa del senyor Parellada.

28.—Ab assistència d' alguns individus del Consell de Administració y del Gobernador civil, se verifican las probas del tranvia elèctric de Vallvidrera a l'avinguda del Frare Blanch.

—Pren possessió del càrrec el nou comandant de Mossos de la Esquadra D. Carlos Lluís Lleóart.

29.—Esbalots estudiantils. Se declaren en *huelga* gran part dels alumnes de la Universitat, incitats pels lliures, que s' queixan de que'l Ministre no hagi atès la petició que per simultanejar certas assignaturas li havian repetidament dirigit.

—El Jurat calificador dels projectes d'enllàs de Barcelona y ls pobles agregats pronuncia el seu fallo, en virtut del qual se distribuïxen las recompensas en la següent forma: Primer premi (35,000 pessetas) al projecte *Romulus*, del arquitecte francès Jausse; segon premi (10,000) al projecte *Los peus en la espuma*, de D. Francisco Romeu; tercer premi (5,000) al projecte *De todas partes a todas partes*, de D. Frederich Armenter. Se concedeixen, ademés, dugas mencions honoríficas, que'l Jurat proposa siguin de 2,500 pessetas cada una, als projectes *Barcino*, del Sr. Vega y March, y *Del natural*, del suech senyor Hallmann.

30.—La *huelga* d' estudiants se fa general. Gravíssims esbalots a dins de la Universitat y cargas de policia a la Escola de Comers.

—Arriba de Roma, ahont sembla que la canonisació del Beato Oriol troba certs entorpiments, el cardenal Casañas.

31.—El *Noticiero* publica una nota dihent que l' déficit diari del Ajuntament es de 20,000 pessetas.

—En la Junta general que ls propietaris del Liceo celebran avuy, el Sr. Bernis rescindeix el contracte.

LA REPRESENTACIO BARCELONINA

Diputats a Corts

Nicolau Salmerón

R. Rodríguez Mendez

Alexandre Lerroux

P. Pi y Suñer

Emili Junoy

ABRIL

1.—El Círcul Artístich queda traslladat de la Gran Vía al passeig de Gràcia.

2.—Festa a la plassa dels Josepets, ab motiu d'haverli donat el nom de *plassa de Lesseps*. Al acte del descobriment de la làpida que així ho expressa, hi assisteixen les autoritats y alguns fills y nets de 'n Lesseps, que per aquest sol objecte han vingut de França.

3.—Don Joan Sanllehy es elegit president de la Junta de propietaris del Liceo.

—Mor don Victorià de la Riva, comerciant y president del Consell de la Arrendataria de Cerillas.

4.—El doctor Cardenal practica al Hospital del Sagrat Cor la operació d'aplicar a las camas d'un malalt trossos d'epidermis d'algunes persones sanas. Aquestes han sigut: Claudi y Santiago Güell (fills del Sr. Güell y Bacigalupi) y Ramón Pons, Tomàs Guinot, Antoni Sánchez, Pau Pascual, Cristófol Artigas, Alfons Estillas y Miquel Morera, treballadors de la fàbrica que 'l Sr. Güell té a Sant Boy y en la qual estava també ocupat el pacient.

6.—En virtut d'un expedient instruhit pel tinent d'arcalde Sr. Borrell y Sol sobre abusos descoberts al districte 10 (Sant Martí) en el ram de beneficencia, s'averigua que dels 24 mil bonos de carn y gallina que figuren repartits als pobres, sols se justifica l'aplicació de 14 mil. Dels altres 10 mil no se 'n sab res.

7.—Acusat del delict de *cohecho*, es detingut l'inspector de policia Sr. Visado.

—Reunió de vocals associats y regidors pera l'examen d'un pressupost extraordinari que passa de 12 milions de pessetas y s' destina a obras publicas. Es aprovat, després de llarga y accidentada discussió.

8.—S'inaugura al àngul de lo que havia sigut Café Colón, el *Café de la Paix*.

9.—Com a demostració de simpatia al Sr. Juli, expulsat del seu partit pels federals, se celebra al teatro Condal un *meeting* en el qual parlan els Srs. Lerroux, Roca y Roca, Lletget, l'interessat y altres.

Ignasi Girona

Frederich Rahola

10.—Ab motiu d'unas proclamas anarquistas que s' diu que circulan, la policia deté a numerosos individus d'ideas avensadas.

12.—Cambiat el ministre d'Instrucció y obtinguda una bona part de lo que demanavan al Govern, els estudiants tornan a entrar a classe.

13.—Els estudiants fan una capta pública a favor de las viudas y fills de las victimas de la catástrofe ocorreguda al diposit d'ayguas de Madrid.

—La Companyia del ferrocarril de M. Z. A. envia aprovat al Comitè de Catalunya el pressupost (prop de 6 milions de pessetas) pera la nova estació de Sans y altres que s' han de realisar en aquella part de la línia.

—Se descubreix al carrer de Sant Pacià una fàbrica de moneda falsa francesa.

16.—Las societats corals euterpenses surten a fer una capta pera las victimas de la catástrofe de Madrid.

—Primera sortida del carro-modelo pera recullir escombraries.

17.—Els mantenedors dels Jochs Florals Srs. Montoliu, Sunyol y Serinyà dimiteixen els càrrecs per no estar conformes ab la manera com els altres individus del Jurat adjudican els premis.

—L'arcalde publica un bando reglamentant las mudansas de pis. Desde ara, pera treure 'ls mobles d'una habitació, s' necessitará un permís de l'arcaldia y 'l pago d'un sello de 25 céntims.

18.—Inauguració oficial del tranvía que va de Vallvidrera a la estació inferior del funicular.

—Els alcoholers de Barcelona celebran una reunió pera treballar contra la ley Osmá.

20.—Conduhint una expedició científica, surt cap a Mallorca el vapor *Miramar*.

21.—Sortint de fer una visita, el Dr. Bonet cau escalas avall y s' trenca una cama.

—Els alumnes de la Escola de Náutica se reuneixen pera tractar d'acudir en socorro de las familias dels tripulants del vapor *Ignacio Roca* que, sortit de West-Hart-

DIPUTATS PROVINCIALS

Joan Pujol

Jesús Calvo

A. Carbonell

E. Prat de la Riba

lepool el dia 5 del passat mes, ha desaparegut, considerant-se naufragat.

22.—Baix la presidència del Governador civil se reuneix per primera vegada la nova Diputació provincial.

—La casa propietaria del *Ignacio Roca* dona oficialment per perdut aquest vapor.

—S'inaugura al Paralelo el teatre *Pabellón Soriano*.

—L'arcalde Sr. Lluch se'n va a Sevilla. El substitueix provisionalment el Sr. Corominas.

23.—Reformada per segona volta la llei del Descans dominical, tornan a donarse corridas de toros a las Arenas.

—El tranvia de Sarrià allarga el seu servei fins a la plassa de Borrás.

24.—Se verifica, ab assistència de numerosos delegats estrangers, una assemblea d'esperantistas.

—Grans carreres de motocicles entre Barcelona y Tarragona, y tornada.

—En els solars del ex-convent de Sant Francisco se col·loca la primera pedra del edifici que ha de ser alberch oficial del *Orfeo Catalá*.

—Se parla d'un moviment carlista que havia d'estallar avuy, ab vistas a una jugada de bolsa.

25.—Queda constituïda la mesa de la Diputació provincial, essent nomenats president y vispresident don Pau Torres y don Trinitat Oms.

—Ab assistència de molts representants barcelonins, se celebra a Girona una assemblea de propietaris y usuaris de forsa motriu.

27.—En sessió de segona convocatoria y per 13 vots

Vinyeta. Obtenen el tres premis ordinaris els Srs. Alcover, Bori Fontestà y Masriera (A.).

—Professó cívica en honor de Cervantes, organitzada pel Ajuntament, y colocació en el Museo Municipal d'una làpida que perpetuarà la memòria d'aquest fet.

—Ab assistència del bisbe de Gibraltar Mr. Williams Edward, s'inaugura al carrer de Rosselló una capella anglicana.

9.—Deixa de sortir el diari *La Renaixensa*. L'últim número, que porta la fetxa d'avuy, es el 9840, any 35.

12.—Surt el vapor *Ile de France*, ab una pelegrinació campestre de 237 individus que van a la Terra Santa.

—Tornan de Madrid els Coros que hi havien anat ab motiu del Centenari del *Quijote*.

—El *Boletí Eclesiàstic* publica una carta dirigida pel Rey al cardenal Casañas que dona molt qu' enraonar.

—Arriba una esquadra anglesa composta de quatre barcos manats pel vice-almirant Sir William H. May.

—En virtut d'un Real Decret, cessa en sas funcions la Comissió municipal de *Mataderos*.

13.—El Sr. Bernis torna a ferse càrrech de la empresa del Liceo.

—Arriban alguns barcos més de la esquadra anglesa.

14.—Se celebra al Teatre las Arts una *meeting* antitaurí.

—Té lloch a l'avinguda del Frare Blanch la festa del arbre corresponent a n'aquest any.

—A la mateixa avinguda y en un chalet propietat del Sr. Torrents y Monner, s'inaugura una biblioteca pública de caràcter exclusivament agrícola.

EN EL MON DE LA BROMA

Agonia del Carnaval.

contra 8, l'Ajuntament acorda celebrar festes durant la última desena de Juny, destinant-hi 100,000 pessetas.

MAIG

2.—Violent incendi al carrer de Lepanto (Sant Gervasi). Queda completament destruït un taller de cerralleria y maquinaria.

—Sessió especial del Ajuntament, dedicada al assumpte de la reversió dels tranvías. No s'pren cap acord.

4.—Se descubreix a la iglesia del Pi un robo d'objectes religiosos.

—Arriba l'ilustre polítich escriptor francès M. Alfred Naquet.

—Per 22 vots contra 7, l'Ajuntament acorda que s'autorisi la circulació de carruatges durant la Setmana Santa.

5.—El cardenal Casañas publica una llarga pastoral contra la pròxima inauguració d'una capella anglicana.

6.—Els amichs de D. Frederich Rahola li donan un banquet al Colón pera celebrar l'èxit del seu llibre *Sangre nueva*.

—Marxan a Madrid els Coros de l'Associació Euterpense y la banda municipal, pera pendre part en las festes del Centenari del *Quijote*.

—Arriba el Sr. Lluch y s'fa càrrech de l'arcaldia.

7.—Comensan en las corporacions oficials las festes del Centenari del *Quijote*.

—Festa dels Jochs Florals, presidida pel Sr. Ubach y

15.—Comensa el servei públich el tranvia de las Dresas a can Túnis.

16.—Abandona el port el gros de la esquadra anglesa.

18.—Es recullit al carrer de las Sitjas un objecte que sembla una bomba.

—L'Ajuntament convoca un Concurs d'Aprenents, oferint numerosos premis en metàl·lic.

—Se verifica la cerimonia de l'obertura del carrer de Girona, tros comprés entre Mallorca y Diagonal.

20.—Després de 13 horas de discussió y sense haverse pres cap acord, s'acaba a las 5 de la matinalada la sessió extraordinaria del Ajuntament convocada pera tractar de la reversió dels tranvías.

—S'averigua que la bomba trobada al carrer de las Sitjas estava plena de terra d'escudellas.

—Queda firmada la escriptura en virtut de la qual don Juli Parellada ven al *Ateneo Barcelonés* la seva casa del carrer de la Canuda.

22.—Se celebra al Teatre de Novedats una Assemblea magna d'alcoholers.

23.—L'arcalde Sr. Lluch dona, sense autorisació del Ajuntament, un banquet a Miramar als forasters que han pres part en l'Assamblea d'alcoholers.

—Mor a una edat avançada el conegut fondista D. Ramón Roca, el *Padre*.

24.—Ab assistència d'alguns regidors, la Junta municipal d'Unió Republicana celebra una llarga sessió pera ocupar-se del assumpte de la reversió dels tranvías.

ELS NOUS CONCEJALS REPUBLICANS

F. Magriñá

J. Batlle

A. Gonzalez Prats

J. Vila

A. Fargas de la Flor

J. Oliva

A. Marsá

F. Layret

L. Zulueta

A. Gimenez

P. Payá

J. Pinilla

F. Esteve

S. Valentí Camp

25.—Mor D. Joseph Lluas, antich director del semanari *La Tramontana*.

26.—Tercera sessió especial del Municipi, consagrada al assumpte de la reversió dels tranvías. S'adopta una proposició del Sr. Buen que, encare que poch, millora las condicions defensadas per la ponencia.

28.—Se celebra á Novedats la festa de la «Música Catalana.»

—Comensan al Parch las festas del Concurs hípic d'enguany.

—Se verifica al Saló de Cent la repartició de premis als autors distingits en el Concurs d'ante-projectes d'enllás de Barcelona y pobles agregats.

—Banquet al Colón en obsequi als autors premiats en el Concurs d'enllassos.

—La societat *Progrés autonomista catalá* queda disolta.

30.—Se troban á la montanya del Coll algunas materias explosivas y la policia deté á varias personas, entre las quals se diu que hi ha l'autor del atentat del carrer de Fernando.

JUNY

1.—La «Associació protectora d'animals y plantas» celebra la repartició de premis d'enguany.

2.—Se subastan alguns puestos vacants del mercat de la Boqueria, y d'un d'ells, qu'estava tassat en 20 pesetas, se'n ofereixen 3000.

3.—Mor D. Frederich Nicolau, comerciant y navier. —Se verifica al Saló de Cent la repartició de premis als alumnes de la Escola Municipal de Música.

4.—Apareix robat el sagrari del altar del Sagrament, de Sant Jaume.

—La Comissió organitzadora del Concurs hípic, de nit y á porta tancada, celebra un ball al Parch.

6.—Arriba de l'Habana l'escriptor D. Eduard Aulés, que feya anys qu'era fora de Catalunya.

7.—Es elegit president del Colegi de Metges de la provincia D. Joseph Mascaró y Capella.

—Apareix trencada á pedradas la lápida de marmol de la plassa de Fernando de Lesseps, colocada de poch.

—Reunió á la *Fraternitat republicana*, convocada per alguns grupos republicans y libertaris, al objecte—diu la convocatoria, dirigida á todos los elementos liberales de Barcelona,—d'unirse pera lluytar «contra las arbitrariedades reaccionarias.»

—L'actriu Sra. Morera y l'actor Sr. Codina passen á formar part de la Companyia Guerrero.

—Escándol! cómic! á la Vaqueria del Parch. Una multitud d'individuos, atrets per l'anunci publicat en un diari per una *señora americana* que promet una pila de cosas bonicas y que per medi de cartas els ha citat á tots allí, se convencen de que han sigut víctimas d'una broma pesada.

10.—Surt cap á Valence (Fransa) la banda municipal.

—Se reuneix altra vegada al Saló de Cent l'Assemblea convocada pera conseguir la abolicíó dels Consums.

11.—Els federals catalans, reunits á Barcelona, acordan no reconéixer ni acatar l'autoritat del Consell nomenat per l'Assemblea Nacional de Madrid.

13.—Comensa á l'Audiencia la vista de la causa del

ELS NOUS CONCEJALS REGIONALISTAS

N. Fuster

J. Rovira

Ll. Durán Ventosa

F. Puig Alfonso

J. Valis y Vicens

F. de Sagarra

J. Rubió

P. Rahola

S. Roca

F. Cardellach

Nelo y en Vicentet, pressuntes assassins del Aragonés. Es acusador privat el Sr. Borrell y Sol.

14.—Torna de Valence la banda municipal.

15.—Acaba la vista de la causa per assassinat del Aragonés. El Nelo es condemnat a mort y en Vicentet a cadena perpetua.

16.—Mor D. Antoni Morante, redactor del Brusi.

—Els diaris publican la noticia de que han sigut descoberts els autors de la bomba del carrer de Fernando. Suposan que son uns tals Picoret, Miranda y Pujol.

17.—El tranvia de can Tunis comensa a circular pel carrer del Conde del Asalto.

19.—Ab la obertura oficial de un Concurs de plantas y flors, comensan las festas municipals, ditas de Juny, que s' han d' inaugurar demá.

21.—Arriba el vapor *Ile de France* conduhint els pelegrins que havian anat a la Terra Santa.

—S' inaugura al Paralelo el teatro Cómic.

22.—Els regionalistas celebran al Desert de Sarriá la titulada «Festa nacional catalana.»

—Es denunciast el senmanari *La Campana de Gracia*.

—La *Gaceta* publica una R. O. de Instrucció Pública nomenant a D. Lluís Domènech y Montaner «arquitecte arqueòlech encarregat de la conservació y reparació dels monuments artístichs y històrichs.»

23.—El Dr. Ferrán, que durant un viatge a París ha sigut suspés del càrrech de director del Laboratori Microbiològich municipal, presenta una instancia al arcalde demanant l' anulació de dita providencia.

—La «Lliga Regionalista» publica un manifest firmat pel seu president Sr. Russiñol, protestant contra las continuas y cada día creixents ingerencias del poder Central en la vida y organizació dels municipis.

—S' obra al passeig de Gracia el nou establiment de fotografia del Sr. Audouard.

—En sessió de segona convocatoria es definitivament aprobat el conveni de reversió dels tranvías.

24.—Acompañada d' alguns regidors de la coronada vila, arriba la societat coral de Madrid *España*.

—A conseqüencia del cambi de Govern, l' arcalde senyor Lluch dimiteix el càrrech, pero manifestant que conservará la vara fins que se li nomeni successor.

—Els diaris publican la noticia de que l' catalá D. Pau Bosch ha promés donar en testament a Barcelona una valiosa colecció de quadros.

26.—Mor la marquesa d' Alella, viuda de D. Camilo Fabra.

28.—S' escampa el rumor de que la peste bubónica ha aparegut a Barcelona. S' diu que ls primers cassos va-

J. Ventosa Calvell

J. Cararach

ren registrar-se el día 6 del passat maig, que l' Dr. Cercós la té y que la seva minyona ha mort d' aquesta malaltia.

29.—Alguns Ateneos obrers de la provincia donan un apat al governador dimisionari Sr. González Rothwos.

—Se celebra la festa dels Mercats.

JULIOL

1.—Ab aquesta fetxa el Govern nega a la «Associació d' Estudis Universitaris catalans» autorisació per establir en la nostra Universitat algunas classes que s' hi haurían donat en llengua catalana, fundant la negativa en que la Universitat no pot ser bilingüe.

—Es nomenat governador civil el general D. Juli Fuentes y Forner.

—S' accentúan els rumors de que a Barcelona hi ha la peste bubónica.

2.—Festa de la Infancia al Saló de Bellas Arts, organizada per la Casa de Lactancia.

—Té lloch a Novedats la repartició de premis als alumnes de las escoles de *L' Alliance Française*.

3.—Comensan a devaneixers els temors de la peste bubónica.

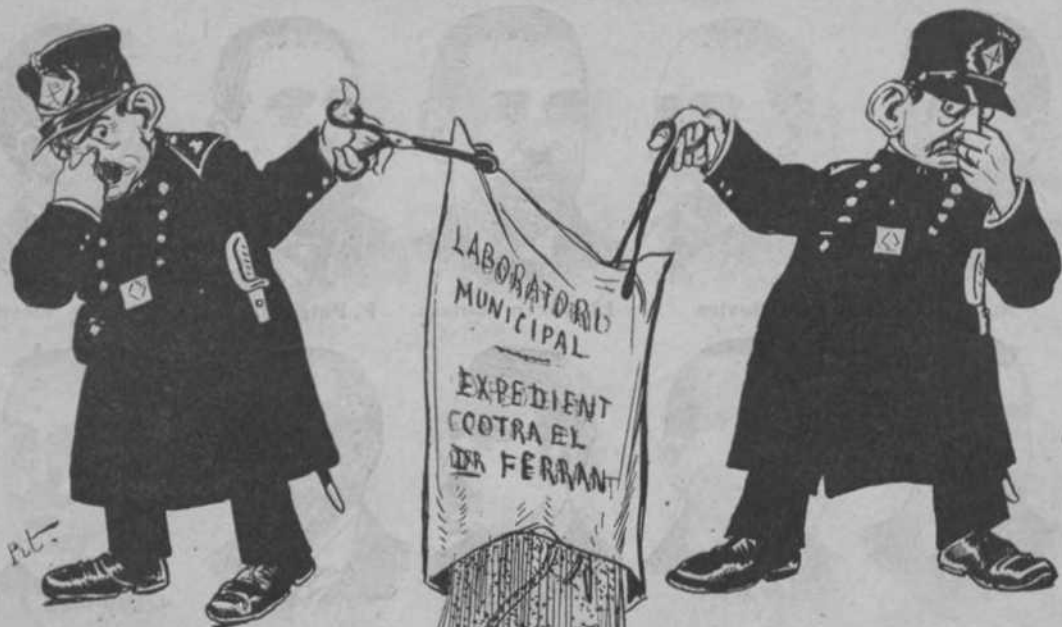
—A pesar de que no están acabats, s' inauguran oficialment els Assilos nocturns municipals del carrer de Rocafort y de Santa Catarina.

—L' Ateneo Barcelonés elegeix per quarta vegada president a D. Lluís Domènech.

4.—Arriba una divisió de la esquadra inglesa del Mediterrani composta de deu poderosos barcos manats pel almirant Beresford.

5.—L' Ajuntament obsequia als jefes y oficials de la esquadra inglesa ab un banquet al Tibidabo.

INTERIORITATS MUNICIPALS

—Cessa en el càrrec el President de l'Audiència i senyor Echevarría, substituint-lo interinament el Sr. Rubio.

—Comença a funcionar la «Caja de pensiones para la Vejez».

6.—Arriba el nou governador, general Fuentes.

—L'Ajuntament acorda autorisar als Jutges municipals pera celebrar els matrimonis civils a las Tenencias d'arcaldia.

8.—Els obrers manyans se declaren en huelga.

—L'Ajuntament dona al Saló de Cent un banquet de gala, dedicat als inglesos de la esquadra.

10.—La esquadra inglesa abandona el port.

—S'inaugura a la platja de can Túnis l'establiment de banyes Zoraya.

—Se'n va l'ex-governador Sr. González Rothwos.

13.—Mor D. Pere Bonet, grabador de LA ESQUELLA.

14.—Es nomenat arcalde Don Rómulo Bosch y Alsina.

15.—S'inaugura a Sarrià el servei públic d'alumbrat elèctric.

18.—Arriba l'nacionalista francès M. Paul Dérouté.

20.—Prenguessió el nou Fiscal de l'Audiència don Enrich Díaz Guijarro.

—Fracassa aquí, com a la major part d'Espanya, un paro general anunciat pera avuy pels socialistes que segueixen al companyero Iglesias.

22.—Prenguessió el nou arcalde senyor Bosch y Alsina.

—Se fa al Hospital Clínic el primer ensaig de la Càmera frigorífica (sistema Atlas, de Copenhague) pera la conservació dels cadavres.

—El Sr. Rodríguez Méndez, dimiteix el càrrec de Rector de la Universitat.

23.—Mor D. Víctor Font, advocat, escriptor i antic empresari de toros i teatros.

25.—A la «Lliga de Defensa Industrial y Comercial» s'hi celebra una Assemblea de secretaris d'Ajuntament.

—Se col·loca la primera pedra del edifici destinat a Ateneo Obrer de San Martí de Provensals.

26.—Se fa pública la notícia de que una

societat belga ha comprat per 11 milions de pessetas totes las líneas del tranvía de l'Anónima.

28.—Prenguessió el nou Comandant de Marina y Capitá del Port, D. Joseph M. Jiménez Franco.

—D. Lluís Zulueta dona a la «Fraternitat Republicana» la primera d'una serie de conferencias sobre la Cultura popular.

30.—Meeting al teatro Condal, en el qual el Sr. Lerroux dona compte dels resultats de l'Assamblea celebrada el dia 15 a Madrid per la Unió Republicana.

AGOST

1.—El regidor Sr. Fabra y Ledesma es nomenat jutge municipal de Gracia.

4.—Mor a Sarrià el bisbe in partibus de Hierapolis, D. Francisco Mora.

6.—En la seva segona ascensió, verificada ab el globo *Ville de Paris* a la Plassa de Toros vella, el «Capitán don Vicente» (Vicens Purroy), s'apoya, al baixar, en uns fils telefònics y cau desde gran altura, morint estrellat al carrer de Caspe.

—Uns individus que diuen constituir la Unió republicana radical, celebren una ante-votació pera designar la candidatura de diputats per Barcelona, que dona'l següent resultat: Nakens, 821 vots; Bula, 672; Rom Giol, 525; Piñol, 405; García Blahá, 304.

—Surten pera'ls seus destins las Colonias escolars organitzadas per la Económica de Amichs del País.

7.—La ponencia nomenada per la Diputació provincial pera resoldre l'assumpo del Hospital Clínic, declara inadmisibles las bases proposadas pel Govern.

—Segons fa públic *El Economista*, la venda de las líneas del tranvía del Inglés va efectuar-se a Londres el dia 23 de Juliol. La «Société financière de Transports et d'Entreprises industrielles» de Bruselas, adquireix las líneas per 337,000 lliuras esterlinas que, a 33 ptas. la lliura, representan 11.121,000 pessetas.

8.—Prenguessió el nou Administrador de Correus, D. Joseph Barrieta.

—Se celebren a la Catedral, ab escassa concurrencia, els funerals del Sr. Villaverde.

9.—Es nomenat representant a Barcelona

Resultat d'una informació.

de la «Sociedad de Autores españoles» D. March J. Bertrán.

10.—Se comensa al carrer de Fernando, com á proba, l'asfaltat d'una secció del empedrat.

11.—D. Carlos López Llaserà es nomenat Administrador de l'Aduana.

12.—Ab fetxa del 10, el *Boletín Eclesiástico* publica una disposició del cardenal Casañas manant suspendre las ceremonias que á Sant Joseph de la Montanya venfan celebrantse, ab motiu de unas cartas que 'ls devots enviavan al Sant, prometentli diners á cambi de favors.

15.—Mor D. Emili Vilanova, escriptor català.

—El coronel D. Albert Morera y l'agent D. Joseph Barberà son nomenats jefe y sub-jefe de la Policía judicial.

18.—Es nomenat rector de la Universitat D. Joaquín Bonet y Amigó.

—Alguns regidors y diputats provincials donan á la *Maison Dorée* un banquet al Sr. Lerroux.

19.—El «Crédito Ibero-Americano» obsequia ab un banquet á D. Rafael Escríba, president del Club Espanyol de Buenos Ayres.

21.—Mor Cyro Régulo, obrer que resultà ferit en la explosió de la bomba del carrer de Fernando.

23.—Se reemprenen activament las obras de la *Casa del Pueblo*.

27.—Els radicals del Sr. Isart Bula celebran á la *Serpentina* un meeting de propaganda electoral que degenera en escàndol formidable.

—Manifestació pública de simpatia al Sr. Rodríguez Méndez, organitzada per alguns ateneos obrers y numerosas societats polítiques y literaries.

28.—Mor á Premiá D. Alexandre de Bacardí, home de negocis y advocat número 1 en la llista del Col·legi.

—Tornan las colonias escolars organitzadas per la Económica de Amichs del País.

29.—S'inaugura al diç del E. la grúa *titán*, construïda pera carregar blocs de 80 toneladas.

30.—Eclipse casi total de Sol. El moment de major ocultació, que té efecte á un quart de dues, deixa bastant desencantat al respectable públic, que en general s'esperava altra cosa.

SETEMBRE

1.—S'acaba la *huelga* dels manyans, comensada el dia 8 de Juliol.

3.—Arriba D. Nicolau Salmerón.

—A quarts de dues de la tarde, explota á la Rambla de las Flors, davant del carrer de la Petxina, una bomba que fereix á numerosas personas, entre ellas dugues germanes, Rosa y Pepeta Rafà, que moren el mateix dia.

5.—Son solemnement enterradas las germanes Rafà, víctimes de la bomba de la Rambla de las Flors.

—La Unió Republicana celebra al Teatre Condal un meeting de propaganda electoral, en el qual el Sr. Salmerón hi pronuncia un gran discurs.

6.—Cridat ab urgència pels republicans de la Cort, el Sr. Salmerón se'n torna á Madrid.

—Els regionalistas celebran al Nou Retiro un meeting electoral.

7.—Els presidents de las societats econòmiques se re-

UNA BAIXA SENSIBLE

La mort de «La Renaixensa».

uneixen al *Foment* pera protestar de la passivitat del Govern en l'assumpte de las bombas.

8.—Acusat de haver comés robos en diverses iglesias, es detingut el moro Joan Peñalver (a) *el Mico*, que fa tres anys se convertí al catolicisme y fou batejat á Barcelona.

—Se suïcida á Sant Gervasi l'escribà Sr. García Marín.

10.—S'efectuan las eleccions de diputats á Corts, resultant elegits els Srs. següents: Rodríguez Méndez, 25,057 vots; Salmerón, 24,852; Pi y Suñer, 24,592; Lerroux, 24,408; Junoy, 24,362; Girona, 14,086; Rahola, 14,015; Obtenen també vots els Srs. Cambó, 13,736; Puig y Cadafach, 13,716; Pella y Forgas, 13,701; Nakens, 232; Buen, 181; Isart Bula, 121.

12.—Apareix abandonada detrás d'una porta de Casa la Ciutat un' acta de las eleccions, que faltava. En ella el Sr. Pella, que sols devia tenirhi 16 vots, hi figura ab 317, callantse, en cambi, els que obtingué el Sr. Rahola.

19.—Alguns republicans obsequian ab un banquet al Tibidabo al Sr. Corominas, per haver sigut elegit diputat per Girona.

DIA PER ALTRE

La feyna dels nostres regidors.

El sopar.

20.—El Governador mana arriar, com així se porta á cap en forma violenta, las banderas que algunas societat regionalistas tenian issadas al balcó.

24.—Se verifica la «manifestació de las banderas regionalistas», que resulta un fracàs tan gros com el bombo ab que havia sigut anunciada.

—Se realisa la elecció de senadors. Resultan elegits: pel districte universitari, el Dr. Bonet; el Sr. Rusiñol, per las Econòmicas, y per la provincia els Srs.: Maristany (P. G.) 320 vots; Collaso, 316; Rosell, 316 y Monegal (J.), 309.

25.—Se puja 'l pa 2 céntims cada tres lliuras.

26.—Mor don Joseph Rabassa, redactor del *Diari de Barcelona*.

28.—Arriba Mr. A. Chamberlain, ministre d' Hisenda d' Inglaterra.

—L' Ajuntament acorda contribuir ab 12,000 pessetas á la suscripció oberta á Madrid pera aixecar un monument á n' en Pí y Margall.

30.—S' inaugura al Seminari el curs de 1905-6.

—Se celebra al Saló de Sant Jordi una Assamblea de arcales de la provincia, pera posarse d' acort contra las ingerencias del Govern en la vida interior dels municipis.

—Baix la presidencia de D. Lluís Zulueta, s' inaugura el curs del «Ateneo Enciclopédich popular», establert al carrer del Carme.

OCTUBRE

1.—La pluja que cau al matí y que á la tarde's converteix en furios ruixat, destorba un xich las festas que 'ls republicans, en commemoració del 29 de Setembre, tenian preparadas, consistents en un *meeting* á las Arenas y un brenar al Coll.

—S' inaugura á la Universitat el curs de 1905-6. L' escándol que 'ls estudiants promouhen priva al catedràtic Sr. Aranzadi de llegir el discurs d' obertura.

2.—La Diputació provincial celebra la primera sessió del present període. El president, Sr. Torres, dimiteix el càrrech.

3.—Mor á Comillas la viuda del primer marquès de aquest títol.

4.—La Comissió abolicionista de las corridas de toros

envia un missatge á M. Loubet demanantli que quan vaji á Madrid no assisteixi á cap corrida.

5.—D. Carlos García Faria mata á la seva muller á Rosas.

—La Junta de la Lliga Regionalista, en sessió secreta y en forma que equival á una expulsió, accepta la dimissió del soci Sr. Pella y Forgas.

6.—D. Bonaventura Muñoz es nombrat President de l' Audiencia territorial.

9.—Els matadors de bous del Escorxador se declaren en huelga.

11.—Mor D. Anton Ferrer y Codina, autor dramàtic.

—L' Ajuntament acorda consignar en el vinent presupost 12,000 pessetas, pera contribuir á la suscripció oberta á Madrid pera aixecar un monument á n' en Castelar.

—El Sr. Lerroux se fa, definitivament, càrrech de la direcció de *La Publicidad* y publica un article en el qual declara que *vol governar* y que assumeix la direcció del partit republicà á Barcelona.

13.—Els admiradors de l' actor Garavaglia li donan un sopar al restaurant Martín.

14.—Sessió inaugural del curs al Ateneo Barcelonés.

16.—Un grupo amotinat d' obrers flequers causa importants destrossas en tres forns de Gracia que no observavan ab prou fidelitat el descans dominical.

18.—L' Ateneo Barcelonés dona una vetllada en honor del canonge valencià Sr. Chavás, qui ha reconstituït el text de la obra de n' Jaume Roig, *El llibre de les dones*.

21.—El Sr. Corominas se fa càrrech, interinament, de la arcaaldia.

—Mor D. Joseph Teodoro Vilar, compositor català.

—Surt cap á Madrid una comissió del Ajuntament, composta dels Srs. Bosch, Nebot, Serrallera y Cambó.

22.—Marxa á la Cort la banda municipal.

—Meeting anti-taurí al teatro de las Arts.

23.—Se publica una circular del Bisbe recomenat pera las eleccions de regidors las candidaturas catòlicas.

24.—Sense cap cerimonia, se reparteixen á Casa la Ciutat els premis del Concurs d' Aprenents del passat Juny.

25.—Mor D. Joseph Mascaró y Capella, metje y ex-regidor.

DE LA VICTORIA

Las postres.

—L' Ajuntament acorda la desaparició del passeig Nacional de la Barceloneta.

27.—Una comissió dels Voluntaris d' Africa marxa a Madrid pera colocar coronas sobre las tombas de 'n Prim y de D.ª Isabel II.

28.—Pren possessió el nou president de l' Audiencia territorial, D. Bonaventura Muñoz.

29.—L' Ajuntament y algunas entitats econòmiques obsequian ab un banquet al Tibidabo als representants francesos que passen per Barcelona, de retorn de las festas celebradas á Madrid en honor de M. Loubet.

—L' Academia de Ciencias celebra la sessió inaugural del curs de 1905-6.

30.—Els representants francesos son obsequiat ab una excursió á Montserrat.

31.—Mor D. Manuel Girona, home de negocis y senador vitalici.

—Torna de Madrid, menos el Sr. Cambó, la comissió que va marxarhi el dia 21.

—Recepció al Saló de Cent, dedicada als representants francesos.

—S' obra al carrer de Fernando la botiga del *Anís del Mono*.

NOVEMBRE

1.—Els adjunts dels Jocs florals elegeixen pera l' any que vé, mantenedors als Srs. Costa y Llobera, Agulló, Nadal, Miret y Sans, Pous y Pagés, Zanné y Creuher, y suplents als Srs. Collell, Ubach, Guimerà y Franquesa.

2.—Mor D. Celestí Barallat y Falguera, escriptor y periodista.

—D. Manuel Girona es provisionalment enterrat al trascor de la Catedral.

—El Sr. Bosch y Alsina torna á encarregar-se de l' arca dia.

—Comensa á circular, en calitat de proba, un ómnibus-automóvil de 36 asientos, construhit pera «La Catalana».

5.—Queda disolta la Societat *Sportsmen's Club*.

6.—Mor D. Francisco Riba y Lledó, advocat y agent de negocis.

7.—D. Joaquín Sostres Rey es elegit, per 21 vots, president de la Diputació provincial.

8.—Torna de Madrid la comissió dels Voluntaris catalans.

—Gran meeting electoral regionalista al Nou Retiro, pera la proclamació de la candidatura de regidors.

—Ab assistència de autoritats y premsa, se verifícan las probas oficiales del ómnibus-automóvil de «La Catalana».

9.—Perque, á causa del cástich que á alguns alumnes ha imposat el Consell de disciplina, els estudiants de Madrid s' han declarat en *huelga*, s' hi declaran també 'ls de Barcelona.

—En la sessió del Ajuntament se parla per primera vegada de celebrar en 1908 una nova Exposició Universal.

10.—Gran meeting electoral de la Unió Republicana al teatro Condal pera la proclamació de la candidatura de regidors.

—Ab motiu dels escándols promoguts pels estudiants *huelguistas*, quedan suspesas las clases á la Universitat.

—Arriban de Madrid 73 guardias de seguretat y, no tenint el Governador noticia de la seva vinguda ni sabent ahont acullirse, passen la nit en un assilo de trincherayres.

—Estalla á Sant Martí un petardo que no produheix desgracias.

12.—Tenen efecte las eleccions municipals. Resultan elegits 14 republicans y 12 catalanistas, en la següent forma: Magriñá (R.), 1,940 vots; Rovira (C.), 1,868; Fuster (C.), 1,858; Batlle (R.), 1,419; Puig Alfonso (C.), 2,047; Durán (C.), 1,964; Valls y Vicens (C.), 1,782; Sagarra (C.), 2,147; Rubió y Ballvé (C.), 2,147; González Prats (R.), 1,515; Vila (R.), 1,666; Fargas (R.), 1,661; Pere Rahola (C.), 1,116; Roca Bellver (C.), 2,661; Cardellach (C.), 2,507; Oliva (R.), 2,345; Marsá (R.), 2,241; Lluís Zulueta (R.), 2,168; Layret (R.), 2,056; Giménez (R.), 1,773; Payá (R.), 1,745; Ventosa Calvell (C.), 1,242; Cararach (C.), 954; Valentí Camp (R.), 637; Esteva (R.), 781; Pinilla (R.), 701.

13.—Se reuneix al Saló de Llotja un Congrès de Naviers espanyols, que elegeix president y vispresident al conde de Rodas y al baró de Satrústegui.

—Bufa durant tot el dia un furios mestrall que causa molts desperfectes y ocasiona la mort d' algunas personas.

EL TRIUNFO DE L' IGLESIES

¡Fora "garsas"!

14.—Comensa davant del Jurat la vista de la causa de las bombas del Coll. S'assenan en el banch dels acusats els detinguts Picoret, Serra, Bernades, Miranda, Tossas y Corominas.

—Entran a classe tots els estudiants, menos els de Medicina.

16.—D. Euasebi Corominas renuncia el càrrech de regidor.

—S'inaugura provisionalment el servey elèctrich del ferrocarril de Sarrià, convertit en tranvía.

17.—Termina la vista de la causa de las bombas del Coll. El Jurat absol a tots els processats.

—Reunió extraordinaria del Ajuntament, pera tractar del Conveni de Tresorería y conversió del Deute. S'aixeca la sessió sense pendre's cap acord.

—El Mtre. Goberna deixa la direcció del coro *Euterpe*.

18.—D. Joseph Pella y Fargas publica el seu folletó *La crisis del Catalanisme*.

—En celebració del resultat de las eleccions, els regionalistas donan al Frontó Condal un sopar de 2,500 cuberts, que l titulan el *Banquet de la Victoria*. A la sortida y prop de la Fraternitat Republicana, s'arma entre regionalistas y republicans una batussa a garrotadas y tiros, de la qual ne resultan alguns ferits.

20.—S'obra una part del Alberch nocturn municipal per homes, instalat al carrer de Rocafort.

—Mor D. Ricardo Fradera, dibuixant.

—Tornan a declarar en *huelga* els estudiants de la Universitat.

—Els fills de D. Manuel Girona ofereixen a la Catedral cent mil duros pera construir el cimbori, qu'es lo únic que falta pera acabar la fatxada de la Seu.

—El Jurat municipal proposa que ls premis oferts als edificis y establiments més notables acabats en 1904, se distribuixin en aquesta forma: Premis: Torre-dipòsit d'ayguas del Tibidabo y Café de Novedades; accésits: Observatori Fabra y Farmacia Comabella.

22.—Torna a obrirse, completament restaurat, l' Edén-Concert.

—S'inaugura a la plassa de Catalunya el nou establiment d'argenteria dels senyors Cabot.

23.—Se descubreix al carrer del Consell de Cent una fàbrica de moneda falsa.

—Per acord del Ajuntament, el doctor Ferrán es separat de la direcció del Institut Microbiològic municipal.

24.—Queda descuberta la monumental fatxada de la casa del passeig de Gracia, cantonada al Consell de Cent, construhida pel Sr. Doménech y Montaner.

—La Junta municipal acorda contribuir ab 150 mil pessetas al sosteniment de la «Escola flotant de Comers» en projecte.

25.—Un numerós grupo d'oficials de la guarnició invadeix a dos quarts de deu de la nit la imprenta y l'administració del *Cu-cut* y la redacció de *La Veu de Catalunya*, destruhint y cremant papers, efectes y mobles.

—Mor D. Agapito Vallmitjana, esculor.

—Mor D. Antoni Freixa, banquer.

—S'efectúa en el Saló de Cent la repartició de premis a la Virtut, oferts anyalment per la Económica d'Amichs del País.

26.—A conseqüència dels aconteixements desarrollats ahir, se parla molt del descontent del exercit, y l'autoritat adopta grans precaucions.

—L'arcalde Sr. Bosch y Alsina dimiteix el càrrech.

27.—En sessió especial, l'Ajuntament aproba el Conveni de Tresorería ab el Banch Hispano Colonial.

—Es reduhit a presó el redactor de *La Veu* Sr. Corma.

28.—Declarats processats, son suspesos en l'exercici de la seva professió els advocats Srs. Puig de Asprer y Iglesias.

—D. Joseph Sadurn se fa càrrech de la direcció del coro *Euterpe*.

30.—Arriba el creuer *Carlos V*.

—Una má desconeguda cala foch a las coronas que cubrian la estatua de n Casanova.

—Quedan suspesas en tota la provincia las garantías constitucionals.

DESEMBRE

1.—Comensan a la plassa de la Catedral els preparatius pera la construcció del cimbori del temple.

—A conseqüència d'un tremendo escándol promogut pels estudiants *huelguistas*, queda la Universitat tançada fins a nova ordre.

2.—El gobernador civil, Sr. Fuentes, presenta la dimissió.

3.—S'inaugura al carrer de Colón, de Sans, un Dispensari mèdich municipal.

4.—Els diaris publican una carta de D. Albert Rusiñol dirigida al Capità General, en la qual el President de la Lliga Regionalista fa constar que aquesta Societat aspira a realisar el seu programa dintre d'Espanya, condemnant tota tendencia separatista.

—Mor D. Emili Martignole, dueny del primer colmado que va establirse a Barcelona.

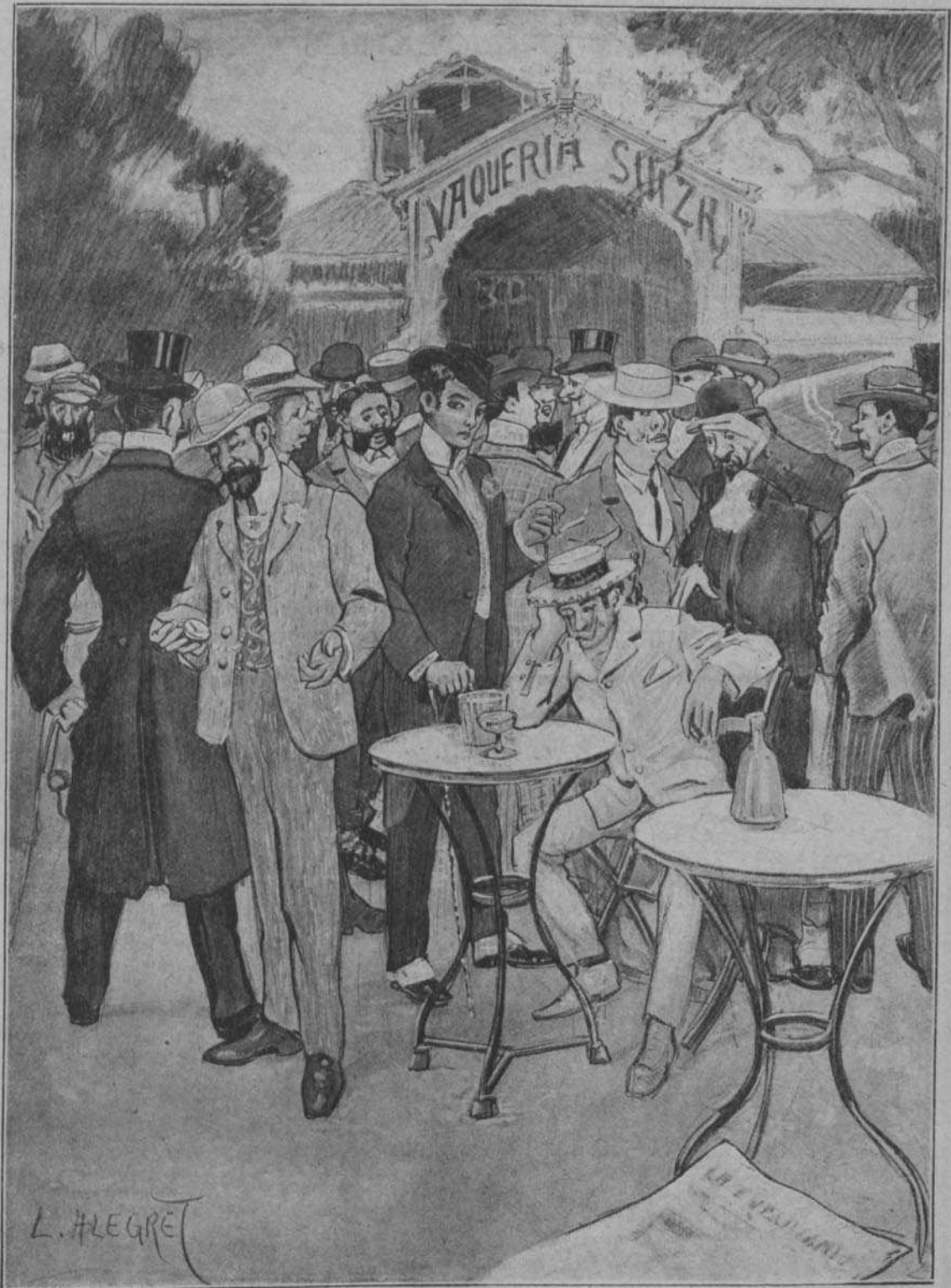
—Es recullit en calitat de boig al Assilo de Pobres del Parch l' obrer Alfred Picoret, que tant figurá en l'assumpo de las bombas del Coll.

5.—Arriba el periodista madrileny D. Joseph Pacheco, que dona la volta al món, a peu y sense diners.

—Surten cap a Madrid els Srs. Sostres y Parés, President y Secretari respectivament de la Diputació provincial.

—En la sessió celebrada per l'Ajuntament y la Junta de Vocals se votan, entre otras partidas, las següents: 190,000 pessetas pera un Hospital d'accidents del treball; 100,000 pera un viaducte que uneixi Sant Gervasi y Valcarlos; 500,000 pera un Hotel de Vendas que susti-

LA GRAN RIFADA DEL ANY

Els guapos de Barcelona, esperant á la Vaqueria del Parch l' arribada de la "señora americana" que 'ls ha de fer felissos.

tuhirá als Encants, y 350.000 pera la urbanisació del carrer del Carril, de Sant Gervasi.

—El Governador civil dirigeix una comunicació a la Divisió de ferrocarrils, disposant que sens més dilació desapareguin las tancas del ferrocarril de Sarriá.

7.—El duch de Bivona es nombrat Governador civil.

9.—Mor D. Darío Rumeu, primer baró de Viver, home de negocis y ex-president de la Diputació provincial.

—Arriba y pren possessió el nou Governador civil.

—El Sr. Lerroux publica en *La Publicidad* un article —que es denunciati— en el qual declara aprobar la conducta dels militars que l' día 25 del passat mes assaltaren las redaccions de dos periódichs.

—S' inaugura a la Gran Vía, trajecte comprés entre l' Passeig de Gracia y la Plassa de Tetuán, l' alumbrat per incandescencia.

—Comensan els traballs del cens general de població corresponent al present quinqueni.

11.—D. Salvador Samá, marqués de Mariano, es nombrat Alcalde.

—Es sobressehida provisionalment la causa de la bomba del carrer de Fernando.

—El Governador prohibeix el funcionament de las máquinas automáticas de joch.

—Tornan de Madrid el Srs. Sostres y Parés.

12.—Pren possessió el nou Alcalde.

—El tirador italiá Agesilao Greco dona una sessió d' esgrima al Círcul Equestre.

13.—Es aixecada la suspensió que del exercici de la seva professió sufrían els advocats Srs. Puig de Asprer y Iglesias.

14.—El Governador prohibeix el banquet ab que alguns republicans tractavan d' obsequiar als Srs. Junoy y Lerroux.

—Termina a las 2 de la matinata la sessió del Ajuntament y Vocals associats, y quedan aprobats els pressupostos pera 1906, que ascendeixen en total a 29.604,760 pessetas.

Per exigencias de confecció, se tanca aquest Dietari l' día 15.

J. F. G.

TEATROS Y ESPECTACLES

PRINCIPAL

La companyia de la Tubau fa foras de flaquesa per' animar el vell Teatro. A principis d' any aprofitá encare 'ls darrers filons de un petit éxit: *El amor que pasa*, dels germans Quintero.

Tenta fortuna inútilment ab *La Regencia* (Cavestany y Fernández Shaw), un drama sense ánima, vestit ab riquesa y propietat; pero no basta la sastreria pera salvar un' obra.

Interpolats ab el xamós diálech dels germans Quintero *Mañana de sol* y ab l' aixerida comedia *La cizaña* de n Linares Rivas, se representan distints arreglos del teatro francés, casi tots ells atenuats; *Madame Colibri* de Bataille, *Fernando el calavera* y *La doncella de mi mujer* de autors anónims y *Nuestra juventud* de Capus. Ni aquestas obras, bastant graciosas, en especial la primera y l' última, ni la funció en honor de Echegaray logran animar la temporada que termina tristement a últims de mars.

Durant un trimestre el teatro permaneix tancat. Pel juliol s' hi instala una *troupe de varietés*, després un cinematógrafo y per últim una companyia de género xich a 10 céntims l' entrada: preu de tranvía.

A últims de setembre, el pintor Graner pren el teatro pel seu compte, el reforma, l' embelleix, l'

A LA RAMBLA DE LAS FLORS

El día de la bomba.

inunda de llum y fa issar la bandera catalana al cim de la fatxada.

Inaugura un espectacle nou ab las visions musicals, qu' eran un dels seus somnis d' artista febricitant. Y allá van: *El comte l' Arnau*, *La Fustots*, *La Matinada* y el *Miracle del Tallat*, decoradas espléndidament y realzadas ab música de nostres primers compositors.

Simultanejan ab ellas exhibicions cinematográficas y en certs dias de la senmana representacions de obras clásicas, com *Alkides*, d' Euripides; *Es impossible pensar en tot*, de Musset; *El malalt imaginari*, de Moliere; *La nit de Reys*, de Shakespeare; *Jochs d' amor y d' etzar*, de Marivaux, y *Edip rey*, de Sófocles.

Alternan ab ellas lleugeras produccions originals de autors de la terra, com *Poruga*, de Pin y Soler; *L' última primavera*, de Gual, y *La jova*, una desdita de 'n Morató.

Totas las obras son posadas esmeradament y ab gran propietat: sols l' execució deixa devegadas quelcom que desitjar.

Un públich numerós y púdich, poch amich dels atreviments escénichs, sol afavorir els espectacles del *Principal*.

A últims d' octubre, l' insuperable PAU CASALS, avuy el primer violoncelista del mon, ens regala ab dos concerts de primera, organisats per l' *Associació musical de Barcelona*.

El gran artista no s' olvida dels barcelonins, y sisquera una vegada á l' any acut á obsequiarnos ab las efusions del seu art incomparable.

LICEO

La qua de la temporada lírica de 1904-1905 ens deixá l' recort de tres estrenos.

Els mestres cantaires de Nuremberg (19 janer) la genial comedia musical de Wagner, una de sas creacions més estupendas. Vingué expressament á posarla el mestre alemany Miquel Balling y fou interpretada per la Labia (Eva), Lucaceska (Magdalena), Pessina (Sachs), Bellato (Beeckmesser), Torres de Luna (Pogner), Nanetti (David) y l' tenor Innocenti. Gran éxit de aplausos, pero no de contaduría.

Las alegres comares de Windsor, de Nicolai (1.er de febrer). Aprofitant el magnífich decorat qu' en Soler y Rovirosa havia pintat pera *Falstaf*, y cantada per las Sras. Labia y Minotti y Srs. Nanetti y Ercolani, l' ópera de 'n Nicolai, ab tot y ser molt xamosa no alcansá l' éxit que 's mereixia per deficiencias de l' execució.

Thais, de Massenet (22 febrer). Obra ben equilibrada, rica en contrastos y filigranas y espléndida de color, encare que sense grans arranchs de inspiració. Tingué un *suces d'estime*. En la interpretació s' hi lluhiren molt la Darclée y l' barítono Seveillac.

Alternaren ab aquestas novetats *La Tosca*, que fou cantada successivament per la Carelli y per la Darclée; *Mefistófele*, ab la qual debutaren la Labia y l' jove tenor catalá Sr. Abela, deixeble de 'n Goula y procedent de Buenos Ayres, y *La Boheme*, en la que la Carelli y la Giudice interpretaren á competencia la part de Mimí, animant al públich, que sempre li agrada veure com se barallan.

En *La Tosca* y *La Boheme* hi prengueren part ademés dos grans artistes: el barítono Sanmarco y l' tenor Bassi, el qual també cantá *La Boheme*.

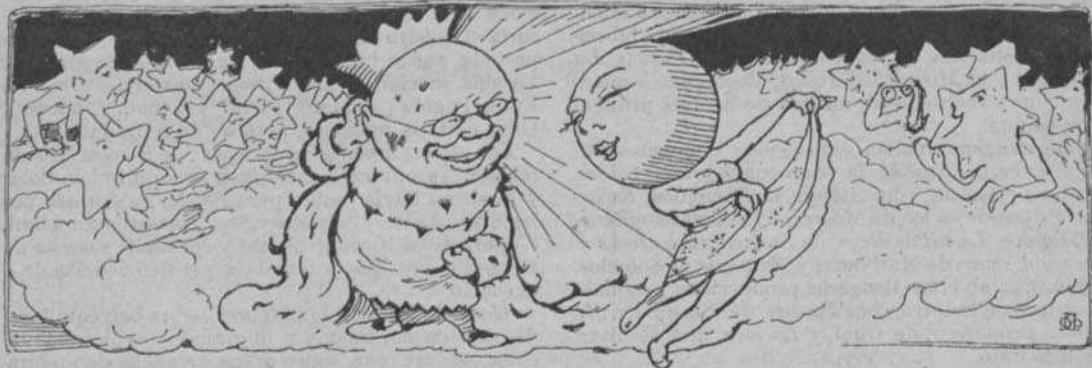
*
* *

La temporada present comensá á últims de novembre ab *Aida* (Sras. Talexis y Guerrini; Srs. Ma-

A LA RAMBLA DE LAS FLORS

La nit del successos de "La Veu".

L' eclipse del 30 d' Agost.

riacher, Blanchart—després Nani—y Torres de Luna). Dirigida admirablement pel mestre Mascheroni, tingué un gran èxit.

Seguí *Rigoletto*, que no podrà realçar el tenor Marconi, visiblement cansat. Se 'n emportaren els aplausos del públich la Clasenti y en Sanmarco.

Y á continuació la resurrecció del *Faust* de Gounod, ab decorat nou y l' adició de la *Nit de Valpurgis*. Deficiències d' execució refredaren l' èxit.

Y ha vingut *La Tosca*... y hem tornat á aplaudir á l' admirable Carelli y al barítono Sanmarco, que de un' obra que musicalment val poch ne fan una creació. Els hi pot estar agraït el mestre Puccini.

CIRCO BARCELONÉS

Es el teatro del melodrama. Entre altres, durant l' any, s' han representat: *Los niños del Hospicio*; *La escoria* (de Gorki); *El pillete y la golfia*; *La bandera* (de Decourcelle) y *La expulsión de los jesuitas*.

L' art té poca cosa que fer en aquest teatro.

ROMEA

Barreja informe de vulgaritats adotzenadas ab alguna que altra producció de mèrit verdader: aquest es el balans del *Teatro catalá*.

S' inaugura l' any ab *Un toca-campanas* de 'n Fuentes fill, que val ben poca cosa, y tot d' una esclata

un èxit veritable ab *La nit del amor*, lletra de 'n Russiñol y música de 'n Morera. Acaba el mes de janer ab una traducció del dramet de 'n Dicenta *Pa mí que nieva*, feta per en Capella.

Omplan el febrer: *El noy mimat*, un acte de 'n Puig Ferrater, més psicològich que teatral; *De bon tremp*, drama antiquat de 'n Folch y Torres; *Agencia de informes comercials*, graciosa humorada de 'n Peyo Gener, y *La Escola dels marits*, comedia de Moliere, traduïda per Camps y Arnau.

Durant el mes de mars s' estrenan el monòlech *Boca d' infern* de 'n Creuhet, *Escudellómetro*, humorada de 'n Russiñol, *L' Ave Maria de Gounod* de 'n Jofra y *Pluja de fills*, traduïda del castellá pel senyor Pous. Avants de las dos últimas se posa *La Lletja* de 'n Santiago Russiñol, drama de intenció, pero no del tot ben compresa per una part del públich, que al final promou escenas desagradables. El públich y la crítica están en manifest desacort al apreciar aquesta obra.

Per l' abril, *Claror de posta*, drama en un acte de 'n Creuhet. Un èxit gran y merescut. Y *Sol solet* de 'n Guimerá, drama sotragós, efectista, acullit ab grans aplausos; pero que dura poch en el cartell.

Terminá la temporada á últims de maig, haventse posat las obras *Els dos crepusculs* de 'n Xavier Godo, *La fi* de 'n Tomás Reynald de Adriá Gual y *El pop*

ELS QUE VENEN

Arribada dels nous agents de policia.

EN AMUNT

El mestral del 13 de Novembre.

de la platja, escrita per l'actor Barbosa, sobre una narració de 'n Gorki.

Reforma de companyia. El *Teatro catalá*, que ja havia perdut al actor Enrich Borrás, pert ademés á la característica Morera y al galan jove Codina, contractats per en Díaz de Mendoza.

* Passa á formar part de la companyia com á primer actor y director d'escena D. Jaume Borrás.

Y á últims de setembre, inauguració de la temporada ab la pessa *La desenfeynada* de 'n Ramon Vidales, á la qual seguiren els estrenos següents:

El pá de casa, arreglo de un vaudeville francès per l'actor Capdevila; *Un interior*, un acte bastant insustancial de 'n Folch y Torres; *Un drama á la Costa*, producció adotzenada de 'n Teodoro Baró; *Mala partida*, joguina de 'n Godó; *Comedia de amor*, dos actes primorosos pero d'escassa novetat de 'n Creuhet; *Aucellots de rapinya*, gatada de 'n Franquesa; *El bon policia*, humorada de 'n Rusifiol y *Esclat de vida*, drama ben intencionat, pero poch vibrant de 'n Colomer y Fors.

En aquest punt estavam, quan esclata el gran éxit de *Las Garsas* del IGNASI IGLESIAS (25 novembre). Una de las produccions més sólidas, més consistentes, més de una pessa del *Teatro catalá*. El públich

avassallat durant la representació, al final s'alsa de las butacas tributant al autor una ovació delirant. Un éxit paregut obtenia á Madrid ahont fou estrenada 'l mateix día. Ja tenim un' obra que paga 'l tret. Teatralment á lo menos, del any 1905 ne diré *L' any de LAS GARSAS*.

Posteriorment s'ha estrenat un acte de 'n Pous y Pagés ab el títol de *Un cop d'estat*, y una neula anónima, *El compte de la modista*.

TÍVOLI

Després que l'Alegría hagué evacuat el Teatro, transformat en *Circo eqüestre*, s'hi instalá en Cereceda ab els seus *sarsucleros*.

Cap de las obras novas que posá en escena lográ arrelar. Registrem las en el llibre de defuncions: *Juan Francisco*, lletra de Dicenta, música de Chapí; *La Mulata*, de Abati y Paso, y de Valverde fill; y *Libertad*, de Perrin y Palacios, y de Jiménez y Vives.—No tingueren millor fortuna las traduccions castellanas de las óperas *El Trovador* y *Rigoletto*.

Pel juny, ópera económica. Artistes: Sras. Ranz, Galan, Panizzo, Conti y Vergini; Srs. Breda, Gnaccarini, Pagliolico, Villalta y altres. Se representaren successivament: *Aida*, *La Bohème*, *Carmen*, *Un ballo*

ELS QUE SE 'N VAN

Marxa dels obrers que emigran per falta de treball.

Cinematógrafo barceloni

JANER.—¡A eso le llaman *descans dominical*!

FEBRER.—Inauguració del Panteón de la *Gatzara continua*.

MARS.—Que cayguin quatre gotetes,
o sinó no hi ha monjetas!

ABRIL.—¡Per uns pobres morts... enterrats en vida!

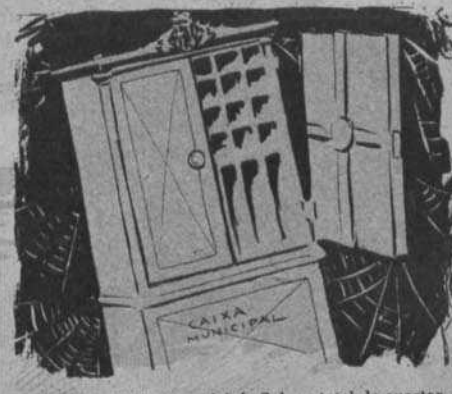
MAIG.—Solemníssim alborot
en honor de *Don Quixot*.

JUNY.—(Aixis, estimats germans,
varem gastrar vint mil duros!

JULIOL.—La peste bubónica y 'l seu excelentíssim inventor.

AGOST.—Eclipse parcial de Sol... y total de quartos.

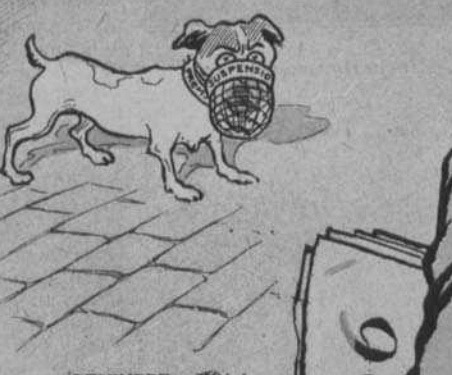
SEPTEMBRE.—Obertura de la casa de las banderas.

OCTUBRE. — Perqué, no ho recordém bé,
pero 'l banquet hi va sé.

NOVEMBRE.—La gran ficada de poues á la galloda.

DESEMBRE. — Xfiton

FIGURAS ARTÍSTICAS

Teresa Mariani

M. Bertin

Mario Sanmarco

Miecio Horszowski

Esperansa Claesenti

Jaume Borrás

in máscara, *L' Africana*, *Cavalleria rusticana*, *I Pagliacci*, *Ernani*, *I pescatori di perle*, *Gli Ugonotti* y alguna més. Grans entradas.

Durant l'estiu: gènere infim, ballaruga, couplets... en fi, refrescos al revés.

Y pel setembre, retorn de l'Alegria, que 'ns ha donat a conèixer al famós MR. BERTIN, l'home-dona, l'imitador inverosímil de las primeras divettes y etoiles parisencas.

NOVETATS

Fins á darrer de febrer no obrí sas portas pera donar pas, primer á n' en Pinedo y després á n' en Palmada vingut del altre mon. Una resurrecció. Del primer s'estrená un obreta bastant fluixa: *El rosario de coral*. Tampoch tingueren fortuna *El trueno gordo* ni *La revolución social*.

SAUER, pianista d'una execució maravellosa, no tocava sols las teclas, sino las fibras del cor del auditori. Sumá una serie d'èxits colossals.

Y á entrada de abril notables concerts per l'orquestra Lamoureux de París, dirigida per en Chevillard. La bona elecció dels programas, corria parellas ab l'homogeneitat de l'execució.

Després d'unas quantas funcions pel simpàtic transformista Frégoli, la *Associació musical de Barcelona*, hàbilment dirigida per en Lamote de Grignon, doná tres concerts que produhiren gran sorpresa als filarmònichs, per sa excelent execució. Entre altres pessas, s'interpretaren per primera vegada á Barcelona l'*Oratori 25*, de Beethoven y las cantatas de Bach: *Desperteu y Jesús, anima meua*.

La companyia de 'n Díaz de Mendoza y la Guerrero funciona durant els mesos de juny y juliol, reproduhint las següents obras, estrenadas á Madrid, en la tem-

porada d' hivern: *Bàrbara*, de Pérez Galdós; *A fuerza de arrastrarse*, d' Echegaray; *La segunda mujer*, del inglés Pineiro; *Andrónica*, de Angel Guimerà; *La Neña*, de Frederick Oliver; *La musa loca*, dels germans Quintero; *Rosas de otoño*, de Benavente y *La Miralta* de Guimerà.—Se reproduíu ademés la funció donada a Madrid en honor de D. Quijote, representantse 'ls epissodis: *La primera salida*, de Sel·lès; *Aventura de los galeotes*, dels germans Quintero; *Episodio del caballero de los Espejos*, de Ramos Carrion y l' entremés de Cervantes: *Los dos habladores*.

Totas las obras sigueren montadas ab gran esplendides de decorat y trajos. ¡Llástima que l' execució no correspongués sempre á l' hermosura de la mise en scene!

Pel setembre la companyia d' ópera Castellano, pomposament anunciada com á procedent de los Teatros imperiales de Rusia, fracassá per complert, y no per falta d' elements, que n' tenia alguns de bons, sino per carencia d' ajust y per mala direcció. Un' obra nova: *Zazá*, de Leoncavallo, més que un estreno resultá un escaldufament.

A últims de Octubre, l' eminent GARA-VAGLIA que havia debutat ab gran éxit á *Eldorado*, doná una darrera tanda de funcions, coronadas per l' éxit més extraordinari. Ademés de altrs obras, ja aplaudidas en aquell teatre, y de las quals donarém compte més avall, representá *L' Onore* de Suderman y *Il trionfo*, un gran drama de Bracco, de pensament atrevit y de una intensitat psicológica molt fonda. L' ilustre actor ne feu una pasmosa creació. Y no es pera descrita la carinyosa y apassionada despedida que dedicá 'l públich á un artista que arribat á Barcelona desconegut y sense pretensions, deixá del seu pas un dels recorts del any més imborrables.

Ab dos solas representacions (*Les re-emplacantes* de De Brieux y *Le Détour* de Bernstein) la suggestiva SUZANNE DESPRÉS, se feu admirar com una de las més personals actrius de la escena francesa. Artista vibrant, no té rival en l' exteriorisació de la vida interna dels personatjes que interpreta.

Y vingué el pianista fenomen, el nen húngaro MIECI HORSZOWSKI, que als onze anys d' edat pot rivalisar ab els primers concertistas del mon, no ja sols per sa pasmosa y certera execució, sino per la seva ánima de artista y per sa penetració portentosa de la inspiració y l' estil dels grans mestres.

Acaba l' any en aquest teatre una companyia de género xich, dirigida per en Pinedo, y en la qual hi figura la celebrada Felissa Lázaro. Un dels últims estrenos: *El caballo de batalla*. No val la pena.

CATALUNYA

Ompla 'l primer trimestre de l' any una companyia de género xich, dirigida per en Juárez. Obras estrenadas: *La polca de los pájaros*; *La casita blanca*; *El túnel*; *Las estrellas*, graciós sainete d' Arniches; *El organista de Mostoles*; *El cobero*; *El contrabando*, sainete andalús de A. Gómez y Muñoz Soler; *El cabo López* y *El tunela*. La majoria de aquestas obras mi-

ran més que á l' art al trimestre.—Las Srtas. Martí posan fi á la campanya ab un dislocant Cake-Walk.

A principis de abril 18 funcions per la gentil comedianta TERESA MARIANI, que conta á Barcelona tants admiradors, secundada per en Palladini, no menos volgut y estimat. Obras novas: *L' adversario*, de Capús y Arene; *Fiamme nell' ombra*, de Butti; *Jou jou*, de Bernstein; *Il nido altrui*, de Benavente; *I tre anabaptiste*, de Brisson y Turigues; *La crisi*, de Marco Praga y Loulou, de Bertolazzi. Totas sigueren ben rebudas. La Mariani lluhí en ellas sas característiques condicions d' expontánea naturalitat.

Entrat el mes de maig s' ensajá, ab escàs éxit de taquilla, una tanda d' óperas cantadas en castellá. Entre altrs artistas formavan part de la companyia las Srtas. Lopetegui, Palmeri y García Marín y 'ls Srs. Iribarne y Puiggener. La dirigia 'l mestre Baratta. Successivament foren posadas: *Los cuentos de Hoffman*, de Offembach, un' ópera seria que revela el coneixement de la escena y la trassa musical del popular autor bufo; *Filomon y Baucis*, inspirada

FIGURONS MUNICIPALS

La gent que ha empunyat la vara.

creació de Gounod; *Damileh*, primorosa joia de Bizet; *La Bohemia*, en castellà, y *D.ª Inés de Castro*, una partitura del mestre català Costa Nogueras, ab la qual s' hagué de revelar ¡ay! que ningú es profeta en la seva patria.

El teatro permanece tancat fins á últims de setembre. Una companyia dramática italiana dirigida pel desconegut SR. GARAVAGLIA doná una serie de funcions, que s' traduixen per un crescendo d' éxits. ¡Vaya un actorás! El públich y la crítica, de perfecte acort, el col·locan entre las primeras eminencias de l' escena contemporánea. Cap artista menos discutit; cap que s' imposi ab tanta forsa.

Fa maravillas de justesa de interpretació, encarnant una assombrosa diversitat de tipos, en las obras següents, la major part d' ellas noves á Barcelona: *Il Cardinale*, de Traversi; *Povero Piero*, de Cavallotti; *Viaggio de nozze*, de Traversi; *La fine di Sodoma*, de Suderman; *Il capitano Fracassa*; *Kean*; *Resurrezione*, de Tolstoi; *Il veturale Henschel*, de Hauptmann; *Arlequino re*; *Francesca di Rimini*, de D'Annunzio; *La morte civile*; *La moglie di Claudio*, de Dumas, y *La festa del grano*, de nostre Guimerá, que alcanza un éxit estrepitos.

Garavaglia, dotat de condicions extraordinarias, es l' actor de la sinceritat per excelencia.

A continuació nova tanda de género xich. De lo sublim á lo vulgar. Puntals de la companyia: en Juárez y en Gil, la Lola Ramos y la Fernández.

Obras estrenadas: *El alma del pueblo* (López Silva y Fernández Shaw—Mestre Chapi); *La estocá de la tarde*, original de l' artista Lola Ramos y l' Mestre Juliá Vivas; *La reja de la Dolores* (Arniches y García Alonso—Valverde y Serrano), y *Ideias* (Melantuche y Barrera). A última hora las germanas Lewandowski, alborotan al públich ab sas dislocadas dansas

GRANVÍA

Es el teatro de las intermitencias. Cambis freqüents de companyias y géneros. El melodramático, el xich, l' infim y la sarsuela: tot hi ha anat. En la primera temporada fou molt ben rebuda *La vara de Alcalde* (Melantuche y Mestre Barrera).

A partir de setembre, una companyia de género xich ha posat las obras següents: *La peseta enferma*, *El seductor*, *La guardia de honor*, *La favorita del rey*, *El arte de ser bonita*, *Moros y cristianos* (Thous y

Cerdá — Mestre Serrano), qu' es la que ha tingut un éxit més rodó, y *Las Granadinas*.

NOU RETIRO

Tancat la major part del any. Pel juliol sarsue la castellana y valenciana.

LAS ARTS

En situació semblant al precedent. Pel janer l' Ignasi Iglesias hi feu representar la xamossa pessa de carácter popular *La festa dels aucells*.

APOLO

Ha sigut un dels més actius. Avants del estiu s' hi representaren algunas sarsuelas, entre ellas *Falucho*, *La huelga de mineros* y *Los guapos*.

A partir de setembre, una companyia de declamació catalana y castellana estrená las següents:

El Hambre, inspirada en Tolstoi, per R. Nogueras Oller; *El otro peligro*, de Donnay; *Dintre la boira*, drama no desprovehit de condicions, ab que s' doná á conèixer el jove Ferrer y Clavé; *Los Proletarios*, de n S.

Gomila; *Padre*, traducció de Strindberg, per Costa y Jordá; *Los hambrientos*, de Oñeca; *Nicols en creu*, de Surinyach Senties; *Dintre la gabiá y Xugai*, dugas tonterias, la primera de n Tintoré y en Pujolá, y la segona de n Pujolá y Vallés sol; *La Filosa*, drama interessant, del periodista Planas de Taverne, y *El Morenet*, de n Felip Cortiella.

NOU

Un niu de sarsuelas xicas, pessas y joguinas.

UN DOCUMENT CELEBRE

La carta del... Cardenal Casañas.

ELS ORADORS DEL ANY

En els "meetings" republicans.

Llista de la bogadera: *Los Quijotes modernos, La tribu malaya, Pasacalle, El estuche de monerías, Mal de amores, El dinero y el trabajo, Marujilla, Gazpacho andaluz, Fea y con gracia, Los pipos, La pitanza, Coletilla, etc., etc.*

CIRCO ESPAÑOL

Predomini del melodrama. Se n' han representat alguns entre *La máscara de oro*, de'n Gomila, estrenat pel mes de janer, y *La amordazada*, de Decourcelle, que ho siguié á últims de octubre. Y de gent no'n vulguin més... Y molta indignació contra'l traidor, y moltes llágrimas sobre l' ignocencia perseguida...

CÓMIC

En Pinedo, qu' en el mes de juliol treballava en aquest teatre, hi estrená la seva obra *El veterano*. Que passi aquest dato á l' Historia.

CONDAL

Molta part de l' any ha permanescut tancat. Fora del drama de tendencia social *Lo inevitable*, de Bocio, no tenim nota de cap més estreno.

TEATROS D' ESTIU

El *Bosque*, instalat en el Parch de la Virreyna, de Gracia, recorda l' antich Tivoli. Las funcions se venhen, pagant, desde sota 'ls arbres, y se senten, d' arrós, desde la vehina riera de Sant Gervasi.

S' hi cantá un seguit d' óperas per un sens fi d' artistas, desde alguns principiants desconeguts y passant per l' Utor, fins al famós Cardinali y la famosíssima Giudice.

Las Arenas doná també acullida á alguns artistas que lidiaren, entre altrás óperas, *La dannazione di Faust*, *Gli Ugonotti*, *La Bohème*, *Aida*, *La Dolores* y

Carmen. Una companyia coreogràfica posá ademés els balls *Copelia* y *Una festa en el Japó*.

Pero ab tot y trobarnos en plé estiu... feya molt fret en el públich.

N. N. N.

BELLAS ARTS

Com d' alguns anys ensá, la vida artística ha estat concentrada al *Saló París*.

Els conreadors de la Pintura y l' Escultura esperan en vá que's reprenguin las Exposicions municipals de Bellas Arts que tant contribuïan á estimularlos: per lo vist, ni l' Ajuntament ni la Comissió de Museos se recordan d' ells; y si volen mostrar al públich quelcom de lo que ordinariament produheixen, no tenen més remey que demanar hospitalitat al *Saló del Petritxol-Square*, sempre concorregut, y en especial els diumenjes.

Lo que diuen els artistas: — Aixís hi hagués tants compradors com visitants!

Entre las exhibicions que han deixat millors recorts, citarem las següents:

Gili Roig (22 janer). — Notable colecció de quadros, en sa majoria de figura.

Carlos Vázquez (5 febrer). — Un raig de notes de tots els gèneros y procediments: paisatjes y figuras, al oli y al pastel, d' execució garbosa y fácil.

Santiago Rusiñol (18 febrer). — Paisatjes mallorquins espléndidament interpretats, plens de poesia y exhuberants de sentiment. Tots junts formaven com una sinfonia que podia titularse: « L' Illa daurada. » Tingué molts admiradors.

Art jove (31 mars). — Impresions de'n Pi de la Serra, Isern y Nogués, que constituheixen un terce-

En els "meetings" regionalistas.

PAGINAS DE PEDRA

Casa de D. Albert Lleó; passeig de Gràcia, cantonada á Consell de Cent.

A la vía Diagonal.

Capella anglicana; carrer de Rosselló.

Casa Serra; rambla de Catalunya.

to revolucionari. Y que, com á revolucionaris, lo mateix poden triomfar que ser fusellats.

Elisau Meiffren (15 abril).—A pesar de haverse'n anat de Barcelona jurant que aquí no exposaria may mes res, se portá com un bon barceloní faltant á la paraula, y 'ls seus admiradors li agraírem l' exhibició brillant de sas impresions gallegas y de sas notas de Cadaqués, que 'l colocan entre 'ls primers paisatjistes espanyols.

Els rossellonesos (29 abril).—En Terrus ab els seus

apuntes; en Bausil ab els seus paisatjes y en Monfreit ab els seus retrats y bodegons, feren corteig al gran escultor VIOLET, que deixá á Barcelona una impressió fonda del seu art vigorós y eminentment personal. Catalunya s' enorgulleix de contar artistes de tanta altura enllá del Pirineu.

Ros y Güell (11 maig).—Curiosa exhibició de impresions y notas de la costa de Cap de Creus y dels encontorns del Montseny, trassadas ab gran sinceritat y justesa d' observació.

Berga y Boada (21 maig).—Típiques notes de Olot, el bressol de una de las modalitats del art català.

Casas de Valls (28 maig).—Notable col·lecció de quadros al pastel, tractats ab un domini tan complet de aquest procediment, que molts d'ells semblaven pintats al oli. Produïren verdadera sorpresa.

Dario Regoyos (4 juny).—Efecte á distints horas del día de un Cap de la costa Cantàbrica. Aquesta exhibició signé molt celebrada.

Pere Viver (22 octubre).—Paisatges del Pirineu y de Sant Llorens del Munt, de una impressió fonament sentida.

Alexandre Riquer (29 octubre).—Pròdiga exhibició de quadros al oli, aquarelas, dibuixos, ex-libris, ornamentació, il·lustracions, etc., etc. L'obra de alguns anys ben aprofitats, que omplia tot el Saló y 's feya notar per sos primors y exquisitats.

Vicens Borrás (5 novembre).—Alguns quadros d'escola castissament velazquiana.

Sebastià Junyent (19 novembre).—Exhibició de obras de diversos gèneros, pintades á conciencia.

Loured Barrau (25 novembre).—Escenas de la costa de Llevant, las més d'ellas á plena llum y alguna de interior, més que suficients pera deixar ben sentada la fama de un artista que s'encara ab la Naturalesa y la domina. Han sigut un dels grans èxits del Saló Parés.

Sociedad Artística-Literaria (6 desembre).—L'única exhibició colectiva de la temporada, en la qual hi prengueren part el mestre *Urgell*, ab sos genials paisatges, marinas, crepusculs y una porció de notes al clar-obscur; *Tolosa y Galwey*, ab sos ben sentits paisatges; *Brull y Tamburini*, ab sas poètiques figuras; *Soler de las Casas*, ab un quadro molt fantàstic; *Casas de Valls*, ab un ben entonat interior d'ermita, y *Ricart Urgell*, ab un gran número de quadros y apuntes de positiu valor, que aferman sos grans progressos en l'art de la Pintura.

Apart de aquestas exhibicions, durant l'any han exposat obras, entre altres, els següents artistes:

Ivo Pasqual, Tomás Viver, Padilla y Domenge: paisatges.—*Nicanor Vázquez*: dibuixos á la ploma.—*Bargas*: caricaturas al perfil (janer).

Dionís Baixeras: Cassadors d'isarts.—*Via*: retrato.—*Reynés*: tres espléndidas figuras escultóricas destinadas á un panteó.—*Ribera*: magnífich quadro d'època: «Un pintor en una bodega».—*Magí Puigadas*: paisatges sobre motius de Vallvidrera (mars).

Pepeta Teixidor: flors (abril).

Ferrer y Pallegà: retratos en paisatge.—*Morell*: un tapis.—*Torné Esquius*: dibuixos representant tipos y escenas populars de Barcelona.—*Lorenzale*: Un bateig á la porta de la parroquial iglesia de Bethlehem (maig).

Cabañes: bocets escultórichs, molt vigorosos.—*Montserrat*: retratos.—*E. Casanovas*: petites esculturas pera jerros (juny).

Giralt, Canals y Ros y Guell: paisatges.—*Balsells*: aquarelas (novembre).

..

El Sr. D. Joan Llusà havia obert desde l'any anterior un concurs artístich, oferint premis valiosos y senyalant ell mateix els temas pera quatre quadros destinats á decorar la seva morada.

Las obras realizadas pels senyors Barrau, Tamburini, Gili Roig y Gual, guanyadors dels premis, foren exposadas (18 janer) en el Circul Artístich del carrer de Corts, algun temps avants de que aquesta Societat se trasladés al Passeig de Gracia.

Per dissort dels nostres artistes, de cassos aixís no se'n donan gayres avuy á Canprosa.

FRA JUNCOSA

“SKATING-RING” PUBLICH Y GRATUIT... Y CASI OBLIGATORI

L'asfaltat del carrer de Fernando.

EL NOU NOM DE BARCELONA

La "ciutat de las bombas".

A CAL LLIBRETER

(De un any al altre).

—Salut, y visca tothom!
—Ditxosos ulls, don Mariano!... Quànt temps sense veure!

—Ja ho veu, un any just que no havia estat a Barcelona y la primera visita es per vostè.

—Home, grans mercès... ¿Y hont l'ha feta durant tot aquest temps?

—Ja veurà, aquí ab tot això de las passions polítiques comensava a criar mala sanch, y vaig determinar anar-me a montanya. Allí se'm ha purificat y aquí'm té.

—Mal fet, home; per renovar las sanchs no calia que's moguéss. Aquí té aquest llibre *Sangre Nueva* de'n Frederich Rahola, qu'és una de las obras més serias y ben enteses que s'han publicat durant l'any que acaba de transcorre. El seu autor se'n demostra un economista de cós enter y un escriptor de gran cultura.

—¿Cultura y economía a Espanya?... No hi crech encare que m'ho juri. Lo poch que lluhim en aquest sentit es degut a la imitació del esperit nort-americà. Y aquest més m'estimo estadiarlo de primera mà.

—Fa bé de dirho, donchs, perque aquí tinch dugas traduccions de'n Carneggie; *El Dominio de los Negocios* y *El A. B. C. del dinero*, que li poden convenir. Es una orientació nova y ben determinada pera l'home pràctic y emprendedor...

—Sí, realment, son obras que convenen a la nostra gent.

—Home, per *Gent* la que surt en aquest tomo de'n Surinach Senties: una colla de tipus ben observats y revestits de un sentiment poètic no gens despreciable.

—Sentiment... sentiment... Avuy està molt falsejat això del sentiment. En literatura no passa de ser un efectisme, un recurs... Créguim, la majoria de las vegades el sentiment es una paraula buida.

—No exageri, don Mariano. Aquí'n té un exemplar de *Sentiment*, noveleta de Agustí Calvet, bastant garbosa, que forma part de la *Biblioteca Popular* que 'ns ha donat enguany un esplet de obretas acceptables com el *Llibre de les Besties* de Ramón Llull y algunas traduccions importants... sense contarhi una originalitat de'n Peyo que porta per títol *L'Intellecte grec-antich*.

—Vaya un nom! sembla un renech...

—¿Qué, un renech? Una *Boca d'Infern*! Mirissela, aquí la té. Un aixorit monólech de'n Pompeyo Crehuet, que junt ab *La Morta*, *Claror de Posta* y *Comedia d'amor* fan el bagatge literari del jove dramaturg de qui tant espera'l Teatre català.

—Tinch entès que sí, qu'és un xicot que anirà lluny...

—Que si hi anirà? Ja hi ha anat. Va anar a Madrid ab l'express *con máquina y todo*... Veu? una màquina d'aquestes: *La Máquina Locomotora*, por Eduardo Sauvage.

—Ja es molt que un autor tant jove hagi pogut arribar a sortir de Catalunya.

—Calli; ara que diu de Catalunya... ¿qué li'n sembla aquest album *Catalunya* de'n Modest Urgell? ¿Oy qu'és una manifestació ben característica del genial artista català?... Ab documents aixís es com els centralistas acabaràn per donarnos la rahó respecte a la vitalitat de las nostras forsas.

—Bé, no's fassi il·lusions.

—Il·lusions! Veliaquí una hermosa noveleta de l'Enrich de Fuentes, el tendre enamorat dels enamo-

rats y un dels millors prosistas de la terra. Veu? ara que dich de la terra: un aplech de poesias batejadas ab aquest títol: *De la Tierra*... Son versos de'n Manel Marinell-lo, un verdader poeta a qui ara 'ls castellans podràn saborejar... si volen.

—¿Y no han de volguer! ¿Per qué no? També vosté es dels que creuen que 'ls d'allende 'ns tenen animaversiós? Mania de quatre regionalistas vergonyants, d'aquests que may se sabrà si son carlistas disfressats de federals...

—Aixó ray, ¿ho vol saber?... Adquireixi aquest llibre de'n Lluís Durán y Ventosa: *Regionalisme y Federalisme*, que aporta una bona quantitat de dats referents al assumpto.

—Ja veurà, no 'ns hi emboliquem ab aquesta troca... qu'ara hi ha roba estesa.

—Ah, ¿qu'és que vosté no hi creu ab l'esperit nacionalista català? Llegeixi aquesta obra voluminosa y ben interessant: *Fin de la Nación Catalana*, de D. Salvador Sanpere y Miquel.

—Ca! No m'hi enredo. No estich pel género sediciós, y menos ara que, segons tinch entès, han arribat tants policías.

—Sí, senyor, molts; pero cap de bó. L'únich *Bon Policia*, el que més s'ha celebrat, es aquest de'n Rusiñol, que forma part de la may prou alabada *Edició Popular* de sas obras, la qual s'ha enriquit en lo que va d'any ab els següents títols: *El Mistic*, *Oracions*, *Els Jocs florals de Camprosa* y *Falls de la Vida*.

—Veig, donchs, que'l gran lago continúa tan treballador...

—Y tal! No's pot pas dir mal profit li fassi; perque además de las obras que li acabo de citar s'han publicat d'ell: *Aucells de sang*, *La Lletja*, *L'Escudellómetro*, *La Nit del Amor*, y las novas edicions de *El malalt crònic* y *L'alegría que passa*.

—Digni que'l nostre Juvenal no s'entén de feyna...

—Nó, no. Fa com l'Aldavert, que també acaba de fer molta y bona feyna ab aquest tomo titulat *Feyna Nova*, cosí-germà del *Nos ab Nos*, colecció d'articles ben dignes del popular cronista de la difunta *Renaiçensa*, un dels periodistas de més valer ab que contava Barcelona...

—Sí, un catalanista víctima dels companys de causa; un home de bona fé a qui els perdigots han procurat embolcallar en las tenebras del oblit.

—Home, ara que parla de tenebras, vegi: aquí té un llibre original: *Les Tenebres*, de'n Rafel Nogueras Oller, obra de un poeta destructor, un revolucionari disfressat ab la pell de bè del ritme y de la mètrica...

—Ah, vaja, un dels rojos... Literatura àcrata; la moda del día...

—Res d'aixó; la moda no té color... Además, ¿no li agradan els rojos?... Miri; aquí té aquest, llegeixi: *Llibre Blanch*. Xamosas poesias de Víctor Català, l'autor de *Solitud*, l'èxit més franch de llibreria d'uns anys a aquesta part; novela que ha donat verdadera gloria a son afortunat autor, qu'és un mano (ó una mana) que en poch temps ha eclipsat a més de un mestre indiscutible.

—Qué vol que li digui, jo en materia d'eclipses no crech més que lo que toco...

—Donchs, miri, aquí'l té: un follet de'n Comas y Solà: *El Eclipse de Sol de 30 de Agosto de 1905*, que que durant sa actualitat se va vendre com pá beneyt, perque està bé y perque es barat, condicions indispensables pera popularisar la ilustració, pera fer veritable *Democràcia Educadora*, tal com la entén l'espavilat autor d'aquest altre llibre, D. Lluís de Zulueta...

—Ah, sí, senyor: aquests són. El llibre avuy si no vol morir á mans de la revista ó del diari ha de ser barato. ¡No veu que corre tanta crisis!

—Pero, vegi lo que son las cosas. Aquí 'n té una de crisis que es avuy molt estimada. *La Crisis del Catalanisme*; un llibre de 'n Pella y Forgas...

—¿Vol dir que aquest bon senyor no es dels tarats?...

—No, home; *Els Tarats* es un drama de 'n Brieux traduït per en Felip Cortiella, obra que va fer bastant soroll entre algunas familias... Y no li cito precisament *La familia dels Garrigas* perquè aquesta es una nova edició de la célebre novela de 'n Pin y Soler, que si no ha caygut al fossó poch se n' ha faltat...

—Bé, no 'n fassi cas d' aqueixas *ensulciadas*... Devegadas aixó son malas arts del enemich.

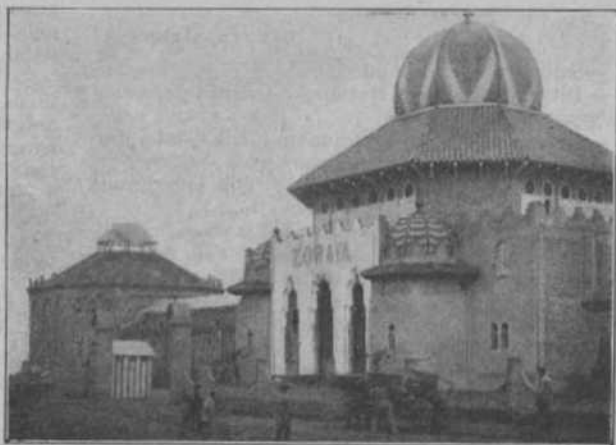
—¿Qué, malas arts?.. Aquí tenim aquestas que son bastant bonas. *Artes Industriales* per Hermenegildo Giner de los Ríos, regidor y home entés en la materia. Una verdadera resurrecció de idees estéticas aplicadas á la manufactura.

—Es que jo no hi crech gayre ab aqueixas resurreccions...

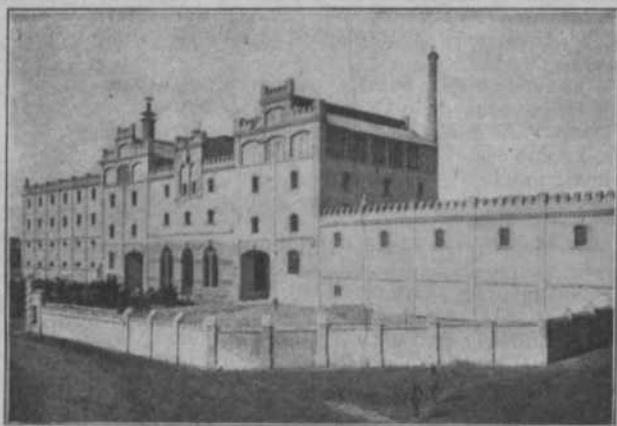
—Pero ha de creure ab aquesta altra, qu' es la mateixa evidencia... ¿veu? *La Resurrecció de D. Quijote* de 'n P. Valbuena, una obra satírica de gran acceptació ab dibuixos de Sancho, publicada quan el Centenari, en aquells díes que van sortir també á llum llibres tan interessants com la edició del *Quijot* d' Avel·laneda, la *Iconografia del Quijote*, y las *Obras menores de Cervantes* ab prólech de 'n Givanel, dos tomos que honran la *Colección Diamante*, nutrida biblioteca que porta publicats enguany títuls tan sugestius com *Cándido* y *Zadig* de Voltaire, *Mujeres de París* de Ugarte, y *Chapucieras* de 'n Zúñiga.

—Bé, bé... Ho celebro moltíssim, pero no sé si créurel de tot aixó que 'm diu... Vosté ans que tot es botiguer y ja se sab que...

—Lo que jo li dich es la pura veritat; y pera veritats verdaderes vingui ab mí. Aquí 'n té la proba, ¿veu? *La humilde Verdad* de Martínez Sierra, novela molt ben escrita que consta en la acreditada *Biblioteca de Novelistas del siglo XX*; germana de la *Sociológica Internacional* que tantas y tan bonas obras ve publicant.

Banyes "Zoraya", á la platja de can Túnis.

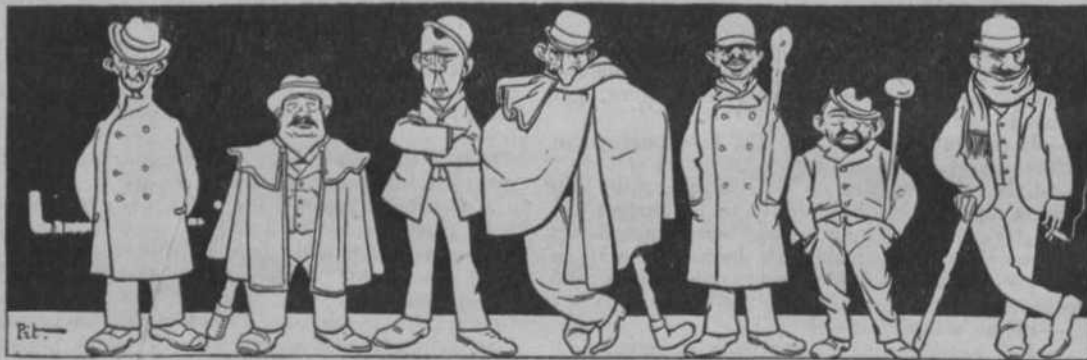
Fábrica de cerveza "La Bohemia", á Sant Martí.

—Massa sociologia, senyor llibreter; ens aném tornant tristos y jo ja no estich per plorar.

—Ah, si vol plorar de gust, compri las *Elegias* de 'n Marquina que han sigut ovacionadas fins á Madrid y tot.

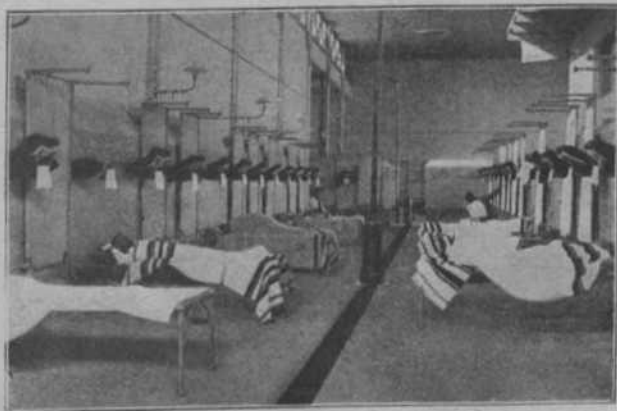
—Miri, no 'm torni ab alusions centralistas: fassim el favor, que jo sols desitjo l' armonia de las regions...

ELLS

Debut dels nous agents de seguretat.

ANY S' HA OBERT

Assilo nocturn municipal, al carrer de Rocafort.

Audicions Graner, al Principal

—¿L'armonia?... Aquí 'n té un bon llibre: *Tratado teórico y práctico de Armonía* per A. Sardá.

—Fugi, fugi d'aquí, no estich per cansons a la meua edat. Massas coses me recomana per un home sol...

—Sol, solet..., aquí 'l té, l'últim drama de 'n Guimerà, qui en lo que va d'any porta també publicats: *Andrònica* y *La Mirallita*.

—Fassim l'obsequi: no parli més...

—Aici parla Zaratustra de 'n Nietzsche... Vegi, una nova edició ben econòmica.

—Més econòmic es quedar-se a casa jugant a la mona.

—Ah, donchs, miri, si s'ha de quedar ab la família els vespres, no hi ha res com aquest llibre: *El Consultor de las Familias*, un magnífich formulari pera la vida pràctica.

—Prou, prou... No 'm mareji més; ¡si aixó val un capital! ¿que 's creu que no sé contar jo?

—Oh, miri, si no 'n sapigués... molt senzill: s'en emporta aquesta *Contabilidad Comercial* que consta en la Biblioteca de *Manuales-Soler* y... en paus.

—Sí. Vosté ho ha dit: en paus. Fassi una llista de tot aixó que m'ha dit y que, segons vosté, es lo més essencial de lo publicat durant l'any 1905 y envihímela a casa.

—No tinch necessitat de fern'hi cap de llista. Li enviaré el *Resumen Bibliográfico*, qu' es un gran catàlech que 'l donem de franch, y allí ho trobará tot... y encare més.

—Passiho bé y gracias per endavant... Vaig a donar un vol per l'Ensanxe...

—Miri que ho trobará molt cambiat tot aixó...

—Vol dir?

—Oh, y 's perdrá y tot, si no va acompanyat de aquesta *Guia-Lop*, qu' es la més senzilla y la més econòmica...

—Gracias per l'avis; pero, pel temps que haig d'estarme a Barcelona... Demá me 'n torno a anar cap a montanya. Allí al menos no trobo llibrers que m'entretinguin...

—Bé, home. Bravíssim! Se 'n podrà emportar un *Barcelona a la vista*, ara que s'acaba de completar ab la segona serie, qu' es un portento d'explendides editorial y una mostra de lo que las arts gráficas...

—Bueno... Ja m'ho enviará a dir per escrit. Que s'hi conservi; fins l'any nou.

—Passiho bé, don Mariano... Ja ho sab; aquí es a casa seva.

RATA SARRIA

ELLAS

Inauguració del nou "Edén-Concert".

UN ANY DE PEGA

ELS QUE SE 'N

(Nota de las peripecias, tribulaciones, penas y desgracias sufridas por Cristófol Cucurulla durant l'any 1905.)

1 Janer.—En vista de que las cosas van malamente, l'amo del magatzém hont treballa m' rebaixa 3 duros de la soldada mensual.

6 Janer.—En vista de que las cosas van malamente, l'amo de la casa m' apuja d'un duro cada mes el lloguer de pis.

31 Janer.—La dona pareix bessonada.

7 Febrer.—La dona se m' ha quedat sense llet y tinch de buscar dos didas.

27 Febrer.—M' afaytan la bugada que tenia extesa al terrat.

3 Mars.—Trobo un gos de Terranova; el poso al diari 8 dies seguits y li faig la vida.

13 Mars.—Surt l'amo del gos y m' promet 5 duros de la troballa. Mentres li duya a casa, els del carretó me'l fan fonedís.

2 Abril.—El noy gran me cau soldat.

9 Abril.—La dona m' cau malalta.

28 Abril.—Jo caich del tranvia y rebo un tanto que m' obliga a estarme 15 dies al llit.

14 Maig.—Surto de casa y la Germandat no vol pagarme'l subsidi, acusantme d'imprudencia temeraria.

22 Maig.—Vaig a donar part al Governador, y la policia m' deté porque tinch fesomia d'anarquista.

23 Maig.—La policia reconeix la seva equivocació, pero l'amo del magatzém me despedeix porque la policia m' ha agafat.

12 Juny.—A copia d'influencias me fan Conserje del Centro progresivo del Distrito séptimo, mitjansant una fiança de 25 duros, que m' deixa una persona caritativa al interés del 12 per 100 cada mes.

23 Juny.—Els senyors

Joaquim Alorda

Joseph Mascaró y Capella

Antoni Freixa

Manuel Girona

Antoni Ferrer y Codina

Conxa Ferrer

HAN ANAT

Ramón Roca (el Padre)

Joseph Lluas

Pere Bonet

Ricardo Fradera

Emili Vilanova

Marcial Morano

socis celebran la *noche buena* de Sant Joan y'm socarran el clatell ab un cohet.

16 Juliol.—Pagantme uns serveys extraordinaris m'encoloman un bitllet fals de 25 pessetas.

25 Juliol.—Un parent meu de fora m'envia un cistell de fruyta; y á fi de que no se m'indigestés,

alguna bona animeta de la Estació m'ho barata ab encenalls y palets.

17 Agost.—Per ordre gubernativa s'tanca 'l *Casino progresivo del Distrito séptimo*, quedantme á deure la penyora de 25 duros y dugas mesadas.

30 Agost.—El marit d'una de las didas queda sense feyna; la dida sense such; la criatura sense aliments y 'ls de casa sens'esma.

31 Agost.—Empenyo 'l rellotje y perdo la pa-peleta.

5 Setembre.—Me deixan un parayguas, y 'l vent me 'l gira y se'm trenca.

7 Setembre.—Me poso á vendre diaris, els denuncia 'l Fiscal y la policia se me'n apodera.

21 Setembre.—D'una grossa deixa feta per un capitalista als pobres de la meua parroquia'm tocan 2 pessetas 37 céntims. Com no puch presentar el butlletí, no entro al reparto.

22 Setembre.—Presento 'l butlletí y'm diuhen qu'he fet tart.

13 Octubre.—L'amo de la casa també'm fa un donatiu: me dona 'l deshauci.

5 Novembre.—M'ofereixen vint rals pera votar en lloch d'un que diuhen qu'está malalt. No rebo 'l duro, pero rebo un fart de llenya.

11 Novembre.—Me clavan una garrotada per cridar ¡*Viva España!*!

18 Novembre.—Me clavan una garrotada per cridar ¡*Visca Catalunya!*!

25 Novembre.—Me clavan una garrotada per cridar ¡*Visca la llibertat!*!

4 Desembre.—Passan uns soldats ab una bandera, y un subjecte'm lleva 'l barret á la forsa.

8 Desembre.—Passa la professó de la Seu, y un fulano'm lleva 'l barret á la forsa.

14 Desembre.—Passo á la nit pel Paralelo, y allí'm llevan l'americana y l'armilla també á la forsa.

20 Desembre.—Me prometen una parada de melons, y l'Ajuntament ho priva per ornato.

28 Desembre.—Me prometen una colocació y... ¡es una broma d'Ignocents!

VISITAS

Els inglesos de la esquadra.

Turistas de tot l' any.

31 Desembre. — Un regidor me promet la seva protecció, pero es dels que avuy acaban y 'm protegirán... ¡quan hi torni!

Per la copia,
XAVIER ALEMANY

ESPUINAS

En diumenge entrà a la vida
y l' ha acabada en diumenge:
de manera que aquest any
ha passat tot entre festes.

Jo del any may ne dich mal,
y no 'n dich per la rahó
de que pensó que 'ls que venen
encare serán pitjors.

El mes menos detestable
¿no saben quin ha sigut?

El Febrer, ja ni cal dirho.
¿No veuen qu' es el més curt?

Diuen que aquí no 's treballa...
¡Pues no s' ha de treballar!
Pregunteuho a n' els civils,
que, pobres, no paran may.

L. WAT

ANÉCDOTAS DEL ANY

El poble 'n sab molt de treure motius picants a las cosas.

A la Plassa que s' ha format, ab la tala dels arbres, en la intersecció del Passeig de Gracia y la Gran-via Diagonal, s' hi han construït cinch burladers circulars, el del mitj més gran que 'ls quatre laterals.

¿Saben com ne diuen, molts, de aquell espay?
EL CINCH D' OROS.

En el tros de Passeig de Gracia, avinguda de l'esquerra, comprés entre 'ls carrers del Concell de Cent y Aragó, á més de la sumptuosa casa del senyor Amatller, s'hi acaba de terminar la de D. Modest Lleó y s'hi está construint la del Sr. Batlló, obras respectivament dels arquitectes Srs. Puig y Cadafalch, Domènech y Montaner y Gaudí, á qui tothom té per rivals, en materia de originalitat.

Donchs bé, d'aquella mansana 'l públich ne diu: *La manzana de la discordia*.

Y á propòsit del Sr. Gaudí.

A l'entrada del originalíssim Parch Güell (Montanya de Sant Joseph) hi havia com una trentena de manobres, trossejant mahons per emprar els bossins com element decoratiu.

Un curiós digué:—¡Quina cosa més extranya! Aquí trenta homes trossejant mahons, y enllà trenta més tornantlos á afegir. Si ho entench que 'm pelin!

Els jefes y oficials de la Esquadra inglesa sigueren espléndidament obsequiats per la Corporació municipal.

En vista de lo qual digné un ciutadà:

—Per lo mateix que Barcelona está tan endeutada, li convé tenir contents als *inglesos*.

S'obrí en un dels punts més céntrichs de la ciutat un gran establiment de negocis bursatils.

Y un desconfiat deya:

—*El huerto del francés*. No seré pas jo qui m'hi fiqui.

Cassat al vol durant l'enterro del acaudalat negociant D. Manuel Girona:

—¿No saben per qué s'ha fet enterrar á la Catedral? Perque té 'ls ulls posats sobre la Custodia.

D. Andreu Mitjans, mor aquest any á una edat avensada, era home d'escassa instrucció, pero que lográ fer una regular fortuna y ocupar cárrechs públichs.

Com á diputat provincial assistí fa alguns anys á la inauguració de la carretera de Monistrol de Mont-

LA NOTA MES SIMPATICA

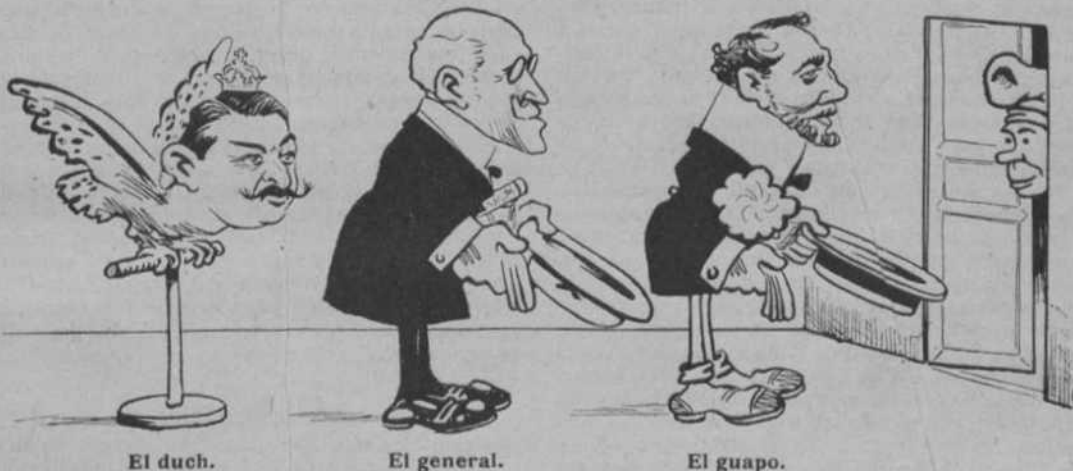

Festa de la Infancia

Organisada per la Casa de Lactancia al Saló de Bellas Arts.

serrat á Sant Vicens de Castellet, trassada per don Melcior de Palau, en aquella época enginyer de la Provincia. Y trobantse davant de un magnífich pont sobre 'l Llobregat, y veient que tothom donava l'enhorabona al facultatiu, no volgué ser menos que 'ls demés, y extrenyentli la má ab ruda efusió li digué:

GALERIA GUBERNATIVA

—Se 'l fasilita, D. Malechor!

El pinxo Nelo condemnat a la pena capital, a causa de la mort alevosa donada al seu rival l' *Aragones*, poch després de terminada la vista deya plé de convicció:

—No entench com no haventhi hagut robo de per mitj, m' han pogut condemnar a mort.

Un candidat a regidor va dir en un *meeting* republicà:

—«Jo desitjo anar al Consistori pera venjar els desastres de Cavite y Santiago de Cuba.»

Els electors del districte per ahont se presentava 'l varen tirar a l' aygua, sens dupte per evitar a Barcelona un tercer desastre.

El Doctor Mascaró contava un' anècdota salada. Vingut a Barcelona un alt funcionari de Instrucció pública, avuy difunt al igual que 'l simpàtic Doctor, aquest l' obsequià carinyosament, portantlo un dia a dinar a la seva hermosa finca de Tiana.

Y després de dirli que 'n prengué la bona voluntat: qu' ell era un modest tocólech y que lo poch que posseïa ho havia guanyat en l' exercici de la seva professió, li respongué 'l funcionari ab molt bona ombra:

—¡Cuánta diferencia, Doctor Mascaró, de Vd. a mí!... Tocando a las mujeres Vd. ha hecho su fortuna, y yo, en cambio, acabo de perder la mía!

P. DEL O.

La vida política

BARCELONA s' ha emancipat del domini dels partits monàrquics: las collas caciquistas, privades de valerse de sas habituals artimañas electoreras, han quedat reduhidas a la impotencia.

El Sr. Planas y Casals, que durant molt temps havia sigut l' autocrata caciquista per excelencia, disolt el *Círcul liberal conservador* (26 janer) y 's retira de la vida política (6 febrer).

En las elecciones de diputats provincials (12 mars) els monàrquics reunits volent temptar fortuna en el terreno del sufragi verdader y sense trampas, presenten un candidat, el qual alcanza la irrisoria xifra de 501 vots. S' han de convencer de que l' opinió a Barcelona está d' ells divorciada, y si algún cárrech obtenen l' han de agraïr al govern que 's reserva el nomenbrament dels Alcaldes de R. O., ó contentarse ab la representació en la Diputació Provincial de certs districtes de fora, no purificats encare de las malas influencias caciquistas.

Dos poderosas corrents de opinió se disputan dintre de Barcelona la preponderancia: la republicana y la regionalista. Las dos están fortament organizadas, contan un gran número de asociaciones, centres y organismos en tots els districtes, exerceixen una contínua propaganda y sostenen oficinas electorales ab carácter permanent. En todas las elecciones se troban l' una enfront de l' altra, comparteixen la intervenció en els colegis, se vigilan gelosament y per regla general se mostran respectuosas de la legalitat del sufragi. En aquest punt, Barcelona, ha realitzat un gran progrés que ja voldríam veure'l extés al resto de la nació. La voluntat del cos electoral,

en altres temps burlada sempre, se veu avuy respectada.

No obstant, las dos agrupaciones están minadas per certas diferencias internas.

No tots els elements regionalistas se mostran conformes ab els fins, ni ab la línea de conducta de la *Lliga*, que ha sigut fins ara l' entitat directora del moviment. Els vells catalanistas miran ab repugnancia l' acció política electoral. La *Renaixensa*, antich y honrat periódich, que mantenía la santa intransigencia fou la víctima de las orientaciones del regionalisme, havent desaparegut (9 maig) als 35 anys de la seva publicació. De la mateixa *Lliga*, tinguda per conservadora y reaccionaria, se 'n separaren valiosos elements de l' esquerra.

No obstant, la *Lliga regionalista* va procurar compensar aquestas baixas, buscant nous auxiliars en las Asociaciones de carácter económic y entre 'ls elements més tirats cap a la dreta clerical y reaccionaria. L' ànima de las sevas campanyas electorales ha sigut sempre l' odi als republicans, emplant al efecte un llenguatge apassionat y algunas vegadas insultant y difamatori. A favor de aquestas conxorxas veje aumentar gradualment el número dels seus votants; pero sense que aqueixas petitas ventatjas numéricas se traduhissen en un millor éxit pera las sevas candidaturas. En las elecciones de Diputados Provincials no trageren més que un nom per minoria; en las de Diputados a Corts, tres de sos candidats, els que tenian major significació política, anaren a l' aygua, surant sols els dos representants de las Corporaciones económicas que 'ls hi havian servit de auxiliars; y si en las municipales conseguiren alguna ventatja en tres districtes, fou deguda principalment a las dissidencias republicanas. En cambi, per obra de una habilidosa combinació, fracassaren tots els candidats dels elements clericals, que 'ls hi havian prestat el seu apoyo.

Graves successos se derivaren de las elecciones municipales. El pretenció *Banquet de la Victoria*, la improvisada manifestació nocturna, que acabá a garrotadas en las inmediaciones de *Fraternitat Republicana*; un debat en el Congrés, en que 'ls representants del regionalisme, encalsats pel Sr. Llorens, hagueren de jurar la bandera espanyola; las provocaciones de la prensa regionalista; l' assalt de las redacciones de dos periódichs pels oficials de la guarnició de Barcelona... y seguidament, la suspensió de las garantías constitucionales, y un cambi de autoritats gubernativa y municipal...

En aquest estat de perturbació y anormalitat semblan iniciarse en el camp regionalista disgregacions importants y rectificaciones de criteri de alguna trascendencia, qu' en lo successiu dificultarán la formació de aquellas concentraciones heterogéneas y monstruosas, llansadas als combats electorales contra 'ls republicans victoriosos.

Per una part, els elements económichs comensan a desconfiar de l' eficacia de un moviment, que tal com s' ha plantejat, es vist ab marcada antipatia pel resto de la nació; per altra part, mentres els conservadors projectan la formació de un núcleo monàrquic-catòlic-regionalista, els de l' esquerra buscan posarse en contacte ab els republicans-federals y altres elements partidaris de l' autonomia... ¿Qué quedarà, si aixó 's realisa, de l' obra de la *Lliga regionalista*?

També en el camp republicà s' observan síntomas de desintegració, encare que no tan graves com en el camp regionalista. Els 35,000 vots de las elecciones

generals de 1903, no han tornat a presentarse junts. Emperó l'idea de la *Unió republicana*, tan concreta y práctica y de un caràcter nacional, que no exclueix l'interès de Catalunya, té fondas arrels en la consciencia dels elements democràtics y progressius de Barcelona.

No obstant, si bé s'ha lograt organitzar un núcleu potent, no ha sigut possible refondre'ls a tots per emprendre junts un' acció decisiva. Quedan encare alguns organismes dels antics partits republicans, estats majors sense soldats, que s'resisteixen a fer renúncia de la seva personalitat y a depositar, més que sigui provisionalment, la seva ensenya en el quarto de banderes del gran exèrcit. Y s'remouhen las ambicions y las rivalitats de caràcter personal, precisament en èpocas d'eleccions, qu' es quan se fa més convenient la cohesió y la disciplina. En aquest punt els regionalistas han sigut més afortunats que 'ls republicans. Els regionalistas, a despit de las diferències personals y de doctrina, han anat a las eleccions units com un sol home: els republicans, en cambi, han donat casi sempre el mal exemple de las dissidencias, tan funest com estèril, per quant fins

ara cap de aqueixas dissidencias ha lograt imposar-se, y si sols treballar a benefici del enemich.

Sigui la que s' vulga l'organissació que adoptin els republicans, ja la democràtica, ja la dictatorial, a la que s' mostra inclinat el batallador Sr. Lerroux, ídol de las masses populars, será forsos qu' en tots els casos presideixi un cuidado exquisit en la designació dels noms destinats a figurar en las candidaturas. Buscant ab preferencia als més aptes, desinteresats y que més bons serveys portin prestats a la causa, se desarma als descontents y als discòls, molt més si s' prescindeix de procedencias y tendencias, ja qu' en la Unió republicana, pels fins patriòtics que persegueix l'agrupació, hi cab tothom y tothom hi es indispensable, desde 'ls elements més gubernamentals, fins als més radicals; desde 'ls evolucionistas als revolucionaris. Tot estriba en coordinar la seva acció en bé de la República y de la Patria espanyola, que ha trobat fins ara en el partit republicà la seva defensa més enèrgica contra las corrents separatistas francas ó hipòcritas, sense deixar per aixó de alentar un amor immens a la terra catalana.

P. K.

L' ANY 1905 TÉ LA PARAULA

—Quin darrer badall més maçol
Gràcies a Deu que soch mort.
Tres cents seixanta cinch dies,
dotze mesos de suhors!
¡Què'n dona, l' sè Any, de disgustos!
¡Ser Any, qu' es empipador!
De tot lo que a la gent passa
jo haig de ser l' ase dels cops:
—Mil noucents cinch! ¡Any de pegal!
¡Bon vent! exclama tothom
sense mirar que la culpa
no la tinch pas tota jo.
Perxó espero que algun día
l' avi Temps, tan bondadós,
ab son fallo inapelable
m' ha de donar la rahó.
O, si no, vamos a veure,
fem inventari de tot:

Qu' ara aquí explota una bomba;
qu' ara arriba en Salmerón;
qu' ara a Ronea s' estrena
un nou drama de 'n Baró;
que més enllà un aeronauta
s' trenca la nou del coll;
que a Sant Vicens passa un home
setanta horas dintre 'l pou;
qu' ara fan ópera als Toros;
qu' ara hi torna a havé eleccions;
que s' celebra un «Centenari»
indigne de Don Quixot;
que 'n Codina y la Morera
van a fer teatro espanyol;
qu' ara 'ls anarquistas presos
resultan uns sants minyons;
qu' ara s' té per la *Bubónica*;
que 'ls estudiants fan soroll;
que obran l' aixeta a las... Fuentes
perque se 'ns ne va en Rothwós;
que al Eden tancan las portas

y las obran al Frontón;
que «La Catalana» enseña
un auto-mata-badochs;
que la «Gatzara Continua»
acaba en un mar de plors;
que ara us arrian banderas;
qu' ara hi ha eclipse de sol;
qu' ara plouhen las denuncias
pels periòdics blanchs ó roigs;
que 'l célebre Hospital Clínich
no respira per en lloch;
que 'n Marial y en Corominas
ballan el ball-de-bastóns;
qu' ara roban un sagrari;
qu' ara una Esquadra entra al port;
que *La Renaixensa* plega
d' un empaig de «germanor»;
que l' Aulés vé de l' Habana;
que 'n Salas se 'n va a Londón;
que un tranvia de la Anónima
acaba de esclafá a un noy;
qu' ara s' comenta un enèrgich
manifest de 'n Rusiñol;
qu' ara se 'n comenta un altre
que sembla de sabó moll;
que per culí escombrarias
s' inaugura un carro nou;
que 'n Graner y en Soriano
se fan competencia a mort;
qu' ara 'ns ha arribat el Nunci;
que 'n Sadurní 'ns toca... el dos;
qu' ara agonitza en Girona;
qu' ara en Lluch se posa bó;
qu' ara 'l Cardenal ensenya
una carta y pert el joch;
qu' ara la causa del Nelo;
qu' ara l' efecte del Coll;
que avuy en Lerroux fa un mitin
y demá un altre en Cambó;
qu' ara, pagant la Pubilla,

fan un tech els regidors;
qu' ara dalt del Tibidabo
hi enjegan uns quants coloms;
que s' retira en Pantorrillas;
que ls *guapos* donan el cop;
que 'ls voluntaris... per forsa
van a Madrit a fer l' ós;
qu' es moda l' *Esperantisme*
y las gorras del Japó;
que 'l *Banquet de la Victoria*
acaba com Deu... no vol;
que a n' en Samà fan arcalde
perque 'n Bosch fa dimissió;
qu' ara debuta l' *Horszowsky*,
un pianista qu' es molt noy;
qu' ara en Pella ha escrit un llibre;
que 'l *Carlos V* ve a fer por;
que 'ls militars adelantan
Sant Joan y tot va al foch;
que ja no hi han garantías;
que s' han apujat els ous;
qu' ara ja un vent que tot ho alsa;
qu' ara teva; qu' ara plou;
qu' ara et clar; qu' ara está núvol;
qu' ara piea massa el sol;
que ha sigut any de miseria,
huelgas, peste, professóns
y rabia reconcentrada...
Ives quina culpa hi tinch jo!
Per dur sort ó dur desgracia
tant es l' any vell com l' any nou.

Es precís, denechs, jutjá ab tinio;
s' ha de distingir, senyors;
no son els Anys sinó els homes
els que son dolerts ó bons.

FRA NOI

AVIS Per excés d' original, suprimim en aquest número la plana d' anuncis.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

EL PORTER DEL CEL Y L' ANY 1905

—¿Tot aquest farsell de calamitats me portas?

—Uyl... Aixó no es res: més gros serà 'l de l' any que ve.

Preu: 25 cénts.